



Bureau Schildwacht

Beheerplan Molenbiotoop De Babbersmolen Schiedam



ERFGOEDHUIS·ZH



provincie HOLLAND
ZUID

© Bureau Schildwacht, Gouderak, 2018

Alle in deze publicatie gebruikte informatie, foto's, afbeeldingen en tekeningen blijven eigendom van de opdrachtgever, de auteur en de fotografen. Het gebruik van de publicatie door middel van citaten, druk, of fotokopieën mag alleen met bronvermelding van Bureau Schildwacht.

Onderwerp : Beheerplan Molenbiotoop de Babbersmolen te Schiedam
Opdrachtgever : Erfgoedhuis Zuid-Holland
Contactpersoon : Ellen Steendam
Gefinancierd door : Provincie Zuid-Holland
Foto's : Marcel Schildwacht & Wanne Roetemeijer



Bureau Schildwacht
Beukendaal 3
2831 VA Gouderak
06 – 22978424

info@bureau-schildwacht.nl
www.bureau-schildwacht.nl

Inhoudsopgave

Inhoud

INHOUDSOPGAVE	1
INLEIDING	3
WERKWIJZE	3
1. REGELGEVING	4
1.1 PROVINCIALE VERORDENING	4
1.2 GEMEENTELIJK BESTEMMINGSPLAN	5
2. WAT IS EEN MOLENBIOTOOP?	5
3. HET MOLENERF	7
4. MOLEN DE BABBERSMOLEN	8
4.1 GESCHIEDENIS	8
4.2 EIGENDOM EN MOLENAARS	10
4.3 BETROKKEN PARTIJEN	10
5. WENSEN EN AANDACHTSPUNTEN VANUIT DE BETROKKEN PARTIJEN	11
6. DOELSTELLING	11
7. KORTE EN LANGE TERMIJN	12
8. DE HUIDIGE SITUATIE	13
8.1 HOOGTELIKKING	13
8.2 LANDSCHAPPELIJK BEELD	14
8.3 DE WINDVANG.....	15
8.2 DE ZICHTLIJNEN	15
8.3 BEPLANTING.....	17
8.4 ECOLOGIE	17
<i>Flora</i> :	17
<i>Fauna</i>	18
9. AANDACHTSPUNTEN EN KANSEN	18
9.1 HALFSTAM FRUITBOMEN	18
9.2 TUINBEPLANTING ZONE 1.....	19
9.3 TUINBEPLANTING ZONE 2.....	19
9.4 TUINBEPLANTING ZONE 3.....	20
9.5 TUINBEPLANTING ZONE 4.....	20
9.6 TUINBEPLANTING ZONE 5.....	21
9.7 TUINBEPLANTING ZONE 6.....	23
9.8 TUINBEPLANTING ZONE 7.....	23
9.9 HAKHOUT LANGS DE SLOOT/ POLDERVAART	24
9.10 GRASLANDBEHEER EN HAKHOUT/ GRIEND OP WEILAND AAN OOSTZIJDE	24
9.11 BOSSCHAGE ZUIDOOSTZIJDE	24
9.12 BEPLANTING LANGS DE POLDERVAART..	25
9.13 BOMENRIJEN IN GRASVELD.....	27
9.14 ELZENBOSJES TEN WESTEN VAN WANDELPAD.	28
9.15 BEPLANTING VIJF SLUIZEN	28
9.16 BOMENRIJ OOSTZIJDE POLDERVAART.	29
9.17 HAKHOUT LANGS OOSTZIJDE POLDERVAART.....	30

.....	31
9.18 WILGENBOSJE OF GRIENDJE AAN DE OOSTZIJDE VAN POLDERVAART	31
9.19 HOUTSINGEL ROND TENNISBAAN.	32
9.20 POPULIEREN TUSSEN PARKEERPLAATS EN BURG. HAARENLAAN	33
9.21 POPULIEREN BIJ PARKEERPLAATS.	34
9.22 ZICHTLIJN VANAF PARKEERPLAATS EN BRUGGEN OVER POLDERVAART	34
9.23 ONTWIKKELING NIEUWBOUWWIJK.	35
10. EINDBEELD	37
11. KOSTEN EN UITVOERING	38
12. HOE NU VERDER?	40
13. NOTIE ST. SCHIEDAMSE MOLENS N.A.V. BESPREKING DECEMBER 2017	41
14. BIJLAGE 1: BESTEMMINGSPLANNEN EN REGELGEVING	43
PROVINCIALE VERORDENING, ARTIKEL 16: MOLENBIOTOOP	43
DE BESTEMMINGSPLANNEN	44
BESTEMMINGSPLAN HARGA, NIEUWLAND	44
VRIJWARINGSZONE - MOLENBIOTOOP	44
<i>Algemeen</i>	44
<i>Uitzondering</i>	45
<i>Toetsingscriteria en voorwaarden</i>	45
15. BIJLAGE 2: LIJST ME BOOMSOORTEN	46
<i>(Sier)bomen (*inheems)</i>	46
<i>(Sier)heesters</i>	47
<i>(Sier)coniferen</i>	48
16. BIJLAGE 3: NAMEN BEPLANTINGSKAART	49
17. BIJLAGE 4: VERKLARENDE WOORDENLIJST	50
18. BIJLAGE 6: DE OPSTELLERS VAN DIT BEHEERPLAN	52
19. LITERATUUR/ BRONNEN	53

Inleiding

Molens zijn het beeldmerk van ons land en daardoor wereldberoemd geworden. Het zijn cultuurhistorische en landschappelijk markante objecten. Van oudsher werden molens opgericht vanuit een economisch belang; voor het vervaardigen van producten of het bemalen van de polders. In veel gevallen is dat economisch belang van de molens verloren gegaan. Maar in veel gevallen vervult de molen nog steeds een belangrijke rol. Soms vanuit een (semi)economisch belang, soms als icoon in het landschap, soms als onderkomen voor een museum of oudheidkamer. Heel belangrijk is dat de molens ons iets vertellen over de geschiedenis.

Voor het behoud van de molen is het belangrijk dat deze blijft draaien. Het mechanisme van de molen moet in beweging blijven om te voorkomen dat er slijtage plaats vindt en de molen in verval raakt. Om deze reden zijn molenaars elke week bezig met het laten draaien van en met het onderhoud en beheer in en rond “hun” molen.

Om voldoende windvang en zicht op molens te waarborgen is de molenbiotoop ingesteld. De molenbiotoop is een zone van 400 meter rond de kern van de molen. Om het zicht op de molen en het garanderen van goede windvang te waarborgen, is het van essentieel belang om de molenbiotoop te respecteren, erop te handhaven en het te beheren. Vooral de laatste 50 jaar is door de uitbreiding van steden en recreatie de molenbiotoop voor veel molens verslechterd. Er zijn vele onderzoeken geweest naar de molenbiotopen. In 2010 heeft de provincie Zuid-Holland het rapport Molenbiotoopinventarisatie opgeleverd waarin alle molenbiotopen van Zuid-Holland zijn geïnventariseerd. Uit een nader onderzoek uit 2010 is gebleken dat van de 228 molens in Zuid-Holland de molenbiotopen van 49 molens in matige staat en 29 in slechte staat waren. Ondanks dat er de afgelopen jaren al veel is verbeterd aan de molenbiotoop van de Babbersmolen, staat deze nog steeds te boek als slecht.

Bij de Babbersmolen is het vooral vanuit cultuurhistorisch, landschappelijk, recreatief en educatief belang dat de molen zichtbaar blijft. Als de molen niet kan draaien vermindert dat de educatieve waarde. Maar ook vrije windvang is van essentieel belang. Zonder goede en constante windvang kan de molen niet goed draaien. Als de molen gehinderd wordt door gebouwen of beplanting kan dit turbulentie geven die ertoe kan bijdragen dat er schade aan de molen ontstaat.

Vanuit het Erfgoedhuis is in 2017 aan Bureau Schildwacht opdracht gegeven om voor de Babbersmolen een beheerplan te maken voor de molenbiotoop. Bureau Schildwacht heeft het project samen met Bureau Roetemeijer uitgevoerd. Dit beheerplan is in nauwe samenwerking met de molenaars, de eigenaar van de molen, de gemeente Schiedam, de KNNV en andere belanghebbende partijen opgesteld. Wij zijn hen erg dankbaar voor hun inzet.

Werkwijze

Om te komen tot een beheerplan voor de molenbiotoop is er gestart met een eerste verkenning door Bureau Schildwacht en Bureau Roetemeijer. Hierbij is de molenbiotoop vanuit verschillende richtingen gefotografeerd.

Vervolgens is er samen met het Erfgoedhuis en de molenaars van de Babbersmolen een uitnodiging gestuurd naar diverse lokale organisaties en buurtbewoners voor de startbijeenkomst op 30 maart 2017.

Deze doelgroep is gevraagd om tijdens een startersbijeenkomst op 30 maart 2017 om mee te denken over de molenbiotoop. Door middel van een korte PowerPointpresentatie werd het project toegelicht en werden de foto's uit de voorverkenning getoond om alle aanwezige kennis te laten maken met de situatie binnen de molenbiotoop. Vervolgens is aan de deelnemers gevraagd hun visie op de (on-)mogelijkheden uiteen te zetten op grote kaarten en deze groepsgewijs toe te lichten. Na de startavond heeft er op 24 april 2017 een inventarisatie

plaats gevonden van de groenelementen binnen de molenbiotoop. Aan de hand van de inbreng van de startersavond en de inventarisatie is een conceptbeheerplan opgesteld. Dit conceptbeheerplan is op 11 juli 2017 voorgelegd aan de gemeente Schiedam, de grootste groenbezitter binnen de molenbiotoop. Op 2 oktober 2017 is het concept tijdens een terugkomdag met diverse lokale personen besproken. Naar aanleiding van deze terugkomdag zijn de opmerkingen verwerkt in een eindconcept. Omdat er in het eindconcept inhoudelijk redelijk ingrijpende verandering zijn doorgevoerd, is besloten het deze alsnog aan alle partijen toe te sturen met de mogelijkheid hierop te reageren. Naar aanleiding hiervan heeft de Stichting De Schiedamse Molens een vervolgoverleg ingepland met de gemeente Schiedam, de volkstuinvereniging en de Poldervaartvereniging. Puntgewijs hebben zij het beheerplan doorgenomen en hun standpunt bekend gemaakt. Het eindbeheerplan is uiteindelijk in februari 2018 opgeleverd.

1. Regelgeving

1.1 Provinciale verordening

De provincie Zuid-Holland heeft de Verordening Ruimte vastgesteld. Daarin is onder andere via artikel 16, de molenbiotoop beschreven. De toelichting op artikel 16 luidt als volgt:

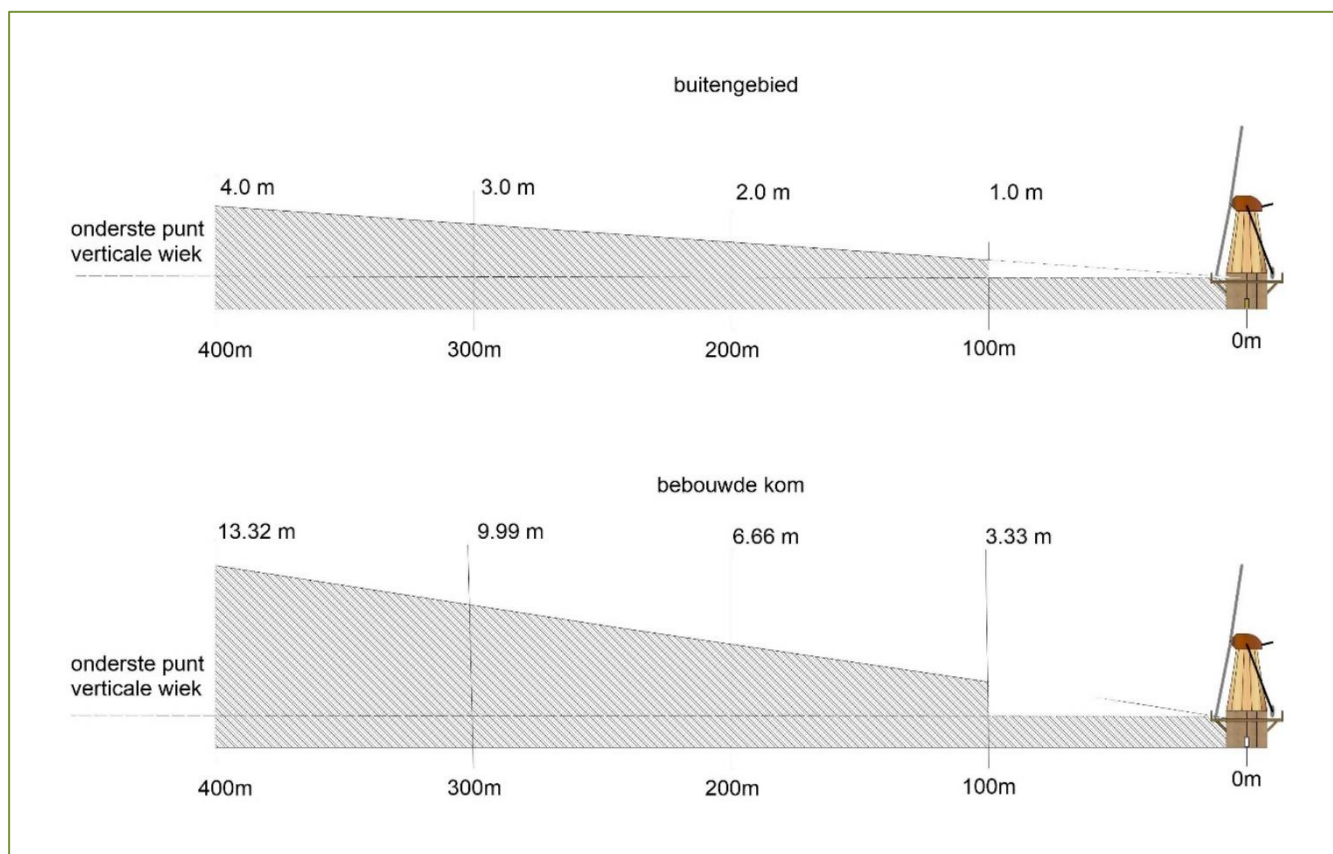
In de provincie Zuid-Holland is een groot aantal cultuurhistorische en archeologische waarden aanwezig. Deze zijn beschreven in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Het behoud van de cultuurhistorische hoofdstructuur is van provinciaal belang. Beschermen of versterken van de molenbiotoop is een deelbelang.

In deze verordening is voor de omgeving van traditionele molens regelgeving opgenomen. Het gaat in dit kader om het garanderen van de vrije windvang en het zicht op de molen. Dit betekent dat beperkingen moeten worden gesteld aan de hoogte van bebouwing en beplanting. Onderscheid is gemaakt tussen molens met een normale molenbiotoop en molens met een bijzondere molenbiotoop. De molenbiotoop heeft een omvang van 400 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen.

In de verordening is bepaald waaraan bestemmingsplannen moeten voldaan voor wat betreft de maximale hoogte van nieuwe bebouwing en beplanting. Voor het bepalen van de maximale bouwhoogte is onderscheid gemaakt in molens die binnen de bebouwingscontour van het stedelijk gebied zijn gelegen en molens die daarbuiten zijn gelegen.

De categorie 'molens met een bijzondere molenbiotoop' omvat enkele incomplete molens, opnieuw opgebouwde molens en verplaatste molens. Met nadruk merken wij op dat ook deze molens vallen onder het provinciaal belang. De vormgeving van de molenbiotoop wordt onder voorwaarden echter overgelaten aan de gemeente, omdat het niet mogelijk is voor deze molens een eenduidige regeling op te stellen. Per molen is maatwerk mogelijk, waarbij zowel rekening wordt gehouden met het belang van de molen (vrije windvang en zicht op de molen) als met de belangen van bestaande functies en bebouwing. Het is aan de gemeente om te bepalen wat de maximale hoogte is van nieuwe bebouwing en beplanting. De in artikel 16 lid 1 opgenomen regeling voor de 'normale' molenbiotoop beschouwen wij als uitgangspunt voor de bijzondere molenbiotoop. Indien de gemeente in het bestemmingsplan onvoldoende rekening houdt met het belang van de molen, zal de provincie gebruik maken van het instrumentarium van de Wet ruimtelijke ordening om het provinciaal belang alsnog te garanderen.

Tekening 1:
molenbeschermingszone in het buitengebied (boven) en in het stedelijk gebied (onder)



1.2 Gemeentelijk bestemmingsplan

De molenbiotoop van de molen de Babbersmolen valt binnen twee bestemmingsplannen. Als eerste staat de molen binnen het bestemmingsplan Harga. De molenbiotoop is 400 meter, gemeten uit het midden van de molen en valt daardoor ook ruim binnen het bestemmingsplan Nieuwland.

Binnen de gemeente Schiedam is ook rekening gehouden met de bescherming van groen, water en landschap. Dit betekent dat voor het omzagen van sommige bomen een vergunning moet worden aangevraagd. De procedure voor het afhandelen van de aanvraag mag 8 weken duren en kan met 6 weken worden verlengd. Binnen de gemeente Schiedam worden aanvragen van een vergunning voor het ingrijpen in het groen, ter beoordeling voorgelegd aan de stadsecoloog.

Binnen de gemeente kan er een groenbeheervisie of groenbeheerplan zijn opgesteld. Met regelmaat zien we dat binnen het groenbeheervisie of groenbeheerplan de 400 meterzone van de molenbiotoop ontbreekt en daarmee dus ook de beheermaatregelen daarop niet zijn afgestemd. Geadviseerd wordt om de 400 meterzone van de molenbiotopen, ook op te nemen in de groenbeheerplannen en groenbeheerplannen.

2. Wat is een molenbiotoop?

Om voldoende wind op de wieken te kunnen vangen, moet de omgeving van de molen (de molenbiotoop) vrij zijn van obstakels. Voor een gezonde biotoop is niet alleen de windvang van belang, maar ook de zichtbaarheid van de molen speelt een rol.

Ooit zijn molens gebouwd in een ideale omgeving, nu komen er in de molenbiotoop steeds meer obstakels. Hoge gebouwen en bomen in de omgeving van de molen hebben een nadelig



Foto 1: de Babbersmolen staat op een volkstuincomplex. We hebben dus te maken met vele 'eigenaren'/gebruikers die veel affiniteit hebben met groen.

effect op de windtoevoer. Bomen geven meestal meer problemen dan hoge gebouwen. Bomen houden de wind soms even vast, om die vervolgens weer los te laten. Het gevolg is dat de wind sterk in kracht kan wisselt. Deze wisselvallige wind is zeer nadelig, omdat de molen gelijkmatige wind nodig heeft om goed te kunnen draaien. Ook is het mogelijk dat door de wisselvallige windvlagen, de wieken en daarmee ook het mechanisme van de molen extra slijtage ondervinden.

Om voldoende wind op de wieken te kunnen vangen, moet de omgeving van de molen (de molenbiotoop) vrij zijn van obstakels. Dit molenbiotoop wordt beschermd met het zogenoemde *windrecht*. Dit windrecht bestond al in de 15^e eeuw. Het windrecht verzekerde de molenaar van vrije windvang omdat bebouwing en beplanting binnen de molenbiotoop zonder zijn toestemming niet was toegestaan.

De molenbiotoop is een cirkel van 400 meter getrokken rond het midden van de molen. In de eerste 100 meter rond de molen mag er geen beplanting of bebouwing staan die hoger komt dan de onderkant van de verticaal staande wiek. Tussen de 100 en de 400 meter loopt de belemmerende hoogte geleidelijk op (zie afbeelding 1).

Voor een gezond molenbiotoop is niet alleen de windvang van belang, ook de zichtbaarheid van de molen speelt een rol. Een werkende molen die goed in het zicht ligt maakt het totale plaatje van het landschap veel mooier.

Veel gemeenten en de provincie Zuid-Holland hebben het zogenoemde windrecht en het daarbij behorende molenbiotoop ook opgenomen in hun bestemmingsplan of verordening. Ondanks de regelgeving hebben veel molens geen ideale molenbiotoop meer. Dit kan zijn veroorzaakt doordat een molen geen economisch belang meer heeft en dat de gemeente, eigenaren van de molens en burens van de molens minders streng op de handhaving hebben gelet.

Regelgeving om de molenbiotoop gezond te houden is er in Zuid-Holland nog altijd (zie hoofdstuk 1).

Kaart 1: de beschermingszone van de molenbiotoop is ingedeeld in 4 cirkels van 100 meter, gemeten vanuit het midden van de molen.



3. Het molenerf

In vroegere tijden werd er op de molen niet alleen gewerkt, maar ook gewoond. Soms woonden de molenaar en zijn gezin in de molen, soms stond er direct naast de molen een kleine molenaarswoning. De molenaar en zijn gezin zorgden ervoor dat het erf functioneel werd ingericht. Vaak was een molenerf omringd door water of een lage haag. Op het molenerf was meestal een moestuin aanwezig en soms een kleine bloementuin. De molenaar onderhield op zijn molenerf ook vaak enkele bessenstruiken en fruitbomen. Er stond op het erf meestal functioneel geriefhout in de vorm van hakhout van elzen of essen of knotwilgen. Het geriefhout werd gebruikt als kachelhout, werd verkocht aan de omgeving voor koestaak of palen voor een omheining. Twijgen vanuit de knotwilgen werden gebruikt als bonenstaak, men vlocht er broedkorven of fuisen van of maakte een omheining. In natte gebieden werd soms ook op lage perceeltjes of in slootkanten riet geoogst als dakbedekking of voor het maken van rietschermen.

Nabij de Babbersmolen is zelfs nog een vangpijp aanwezig waar men vroeger eenden wist te vangen.

Het molenerf van de Babbersmolen wordt vanaf 2016 heringericht. Er is een nieuwe molenaarswoning gebouwd en de beplanting rond het erf wordt ook vorm gegeven. Ook is er rond het erf een educatief waterstelsel opgebouwd waar scholieren onderwijs krijgen in waterbeheer. Onder de molen is een oude molenaarswoning als museum ingericht waarin men kan zien hoe een molenaarsgezin in de jaren 20 leefde.

4. Molen de Babbersmolen

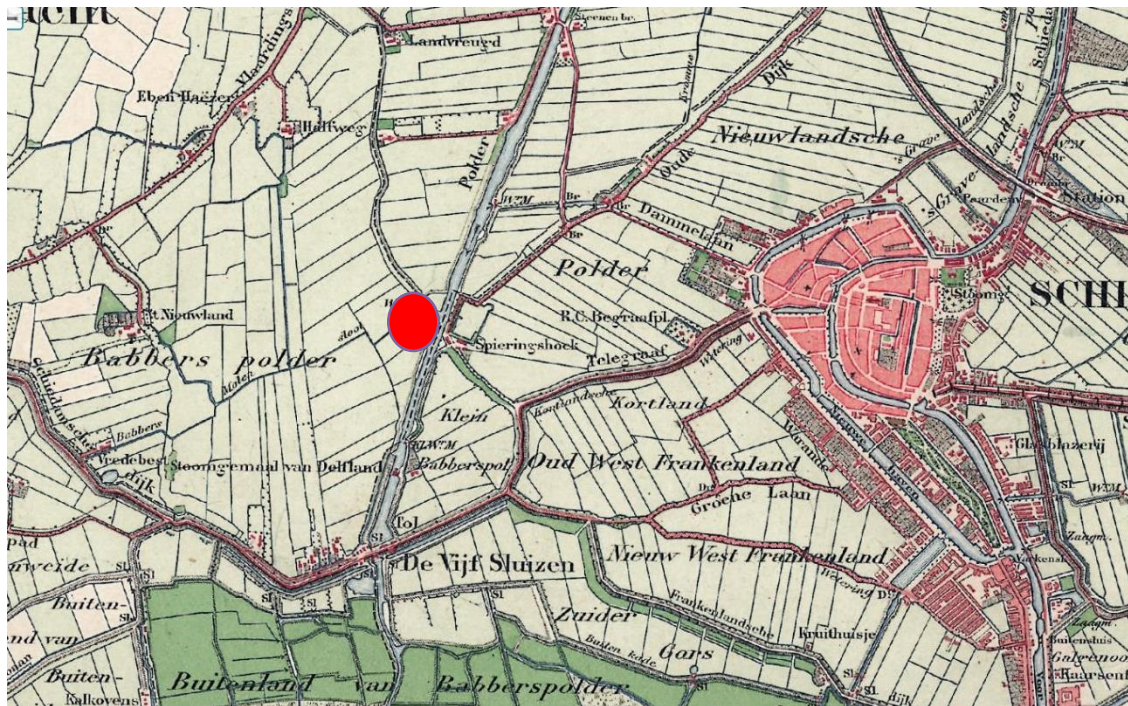
4.1 Geschiedenis

Op de plaats waar nu de Babbersmolen staat, stond eerst een andere poldermolen. De Babbersmolen is in 1710 op de oude fundering van deze molen gebouwd. De Babbersmolen werd gebouwd met als doel het bemalen van de Babberspolder. De Babberspolder bestond uit 211 hectare en behoorde tot 1885 tot de gemeente Vlaardinger-Ambacht. Door een gemeentelijke herindeling kwam de Babbersmolen uiteindelijk op Schiedams grondgebied te staan. Toen de nabijgelegen spoorlijn van Rotterdam naar Hoek van Holland in 1888 werd aangelegd, werd de molen aangetast in zijn zogenoemde molenbiotoop. De wind was niet meer optimaal vanuit de noordwestelijke richting. De molen werd toen drie meter opgehoogd. Men voorzag de molen tevens van een balie. Deze balie werd, samen met de wieken en het gaande werk in 1924 verwijderd. Vanaf 1924 werd de aandrijving vervangen door een Deutz-motor. Vanaf deze tijd is ook de reclame van de Quaker. Deze is alleen in de Tweede wereldoorlog een tijdje niet zichtbaar geweest omdat deze van de bezetter moest worden overgewit.

Rond 1970 wordt de molen gekocht door de gemeente Schiedam.

Het vogelasiel van de Koninklijke Natuurhistorische Vereniging nam vanaf 1979 zijn intrek in de leegstaande molen. In 1980 geeft de gemeente Schiedam toestemming aan het vogelasiel om de aanwezige motor en scheprad te verwijderen, nadat daarom was gevraagd. Op dat moment was Gemeentewerken druk in de weer om de Babbersmolen in zijn geheel op de Rijksmonumentenlijst te krijgen wat pas in 2003 zou gebeuren. In 2003 werd de koopakte door de gemeente Schiedam en de Stichting de Schiedamse Molens getekend. Die stichting heeft als plan de restauratie tot een volledig werkende molen zoals deze was vóór 1924.

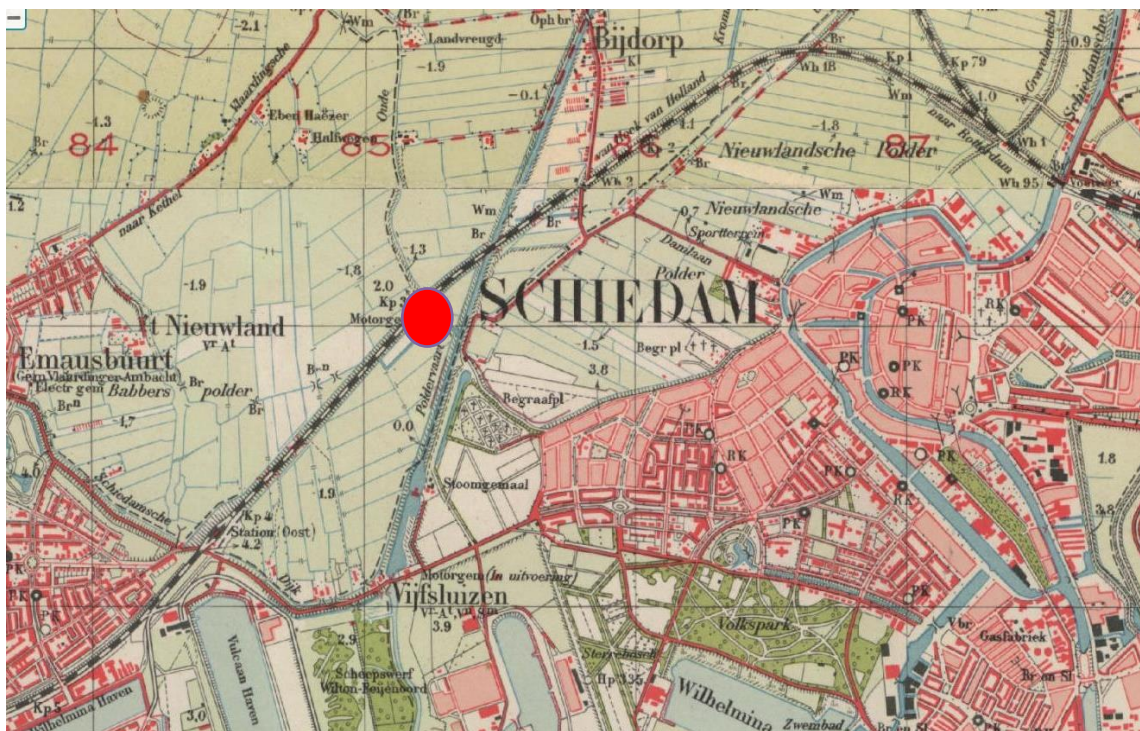
In februari 2012 is een nieuwe stelling aangebracht en is een deel van het gaande werk herbouwd. De molen is sinds november 2012 draaivaardig. Op 15 juni 2013 is het nieuwe scheprad in de molen geplaatst. De Babbersmolen is sinds eind 2013 volledig gerestaureerd tot een werkende poldermolen.



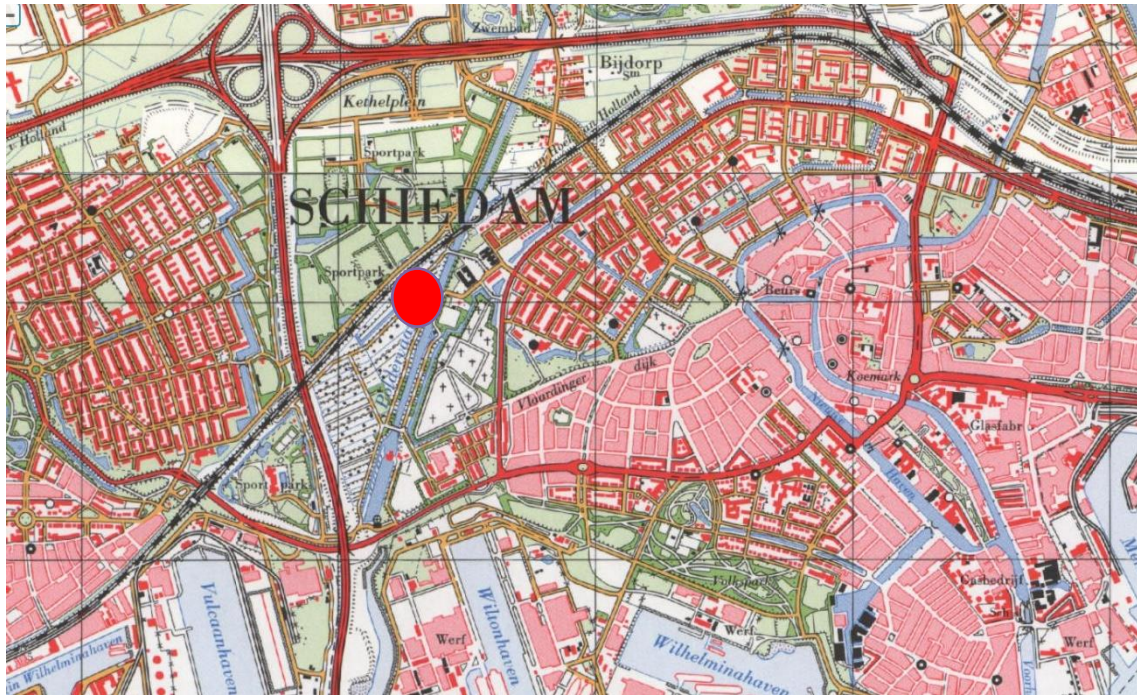
Kaart 2: de polders rond de Babbersmolen rond 1860. De bebouwde kom van Schiedam ligt nog ver weg in het oosten.



Kaart 3: de omgeving rond 1890. De spoorlijn is aangelegd. Stedelijke uitbreiding vindt nog niet plaats.



Kaart 4: de steden breiden zich uit. De Babbersmolen rond 1940. Zowel Schiedam als Vlaardingen rukken op.



Kaart 5: de Babbersmolen is rond 1970 al volledig ingesloten door de bebouwde kom, volkstuinen en Rijkswegen. Alleen de sportvelden aan de noordzijde van het spoor hebben nog een open karakter.

4.2 Eigendom en molenaars

De Babbersmolen is een stellingmolen en staat op het volkstuincomplex Vijfsluizen in Schiedam. De molen is sinds 2003 eigendom van Stichting de Schiedamse Molens. Op de Babbersmolen zijn in 2017 diverse molenaars actief die op toerbeurt de molen laten draaien. Uiteindelijk moet er een vaste molenaar op de molen komen.

4.3 Betrokken partijen

Bij het opstellen van het beheerplan wilde Bureau Schildwacht en Bureau Roetemeijer zo veel mogelijk partijen betrekken die aan de voorkant van het proces de mogelijkheden en onmogelijkheden ten aanzien van de molenbiotoop benoemen. Op deze werkwijze wordt het beheerplan niet vanuit een bepaalde instantie opgelegd, maar juist met elkaar opgesteld. Vele partijen zijn uitgenodigd voor de eerste bijeenkomst, maar niet alle partijen waren in staat om iemand af te vaardigen. De volgende partijen zijn bij de eerste startavond aanwezig geweest en hebben input gegeven waarmee het beheerplan voor de Babbersmolen kon worden opgesteld;

- Paul Sporken, Stichting de Schiedamse Molens
- Hugo Boogaard, Stichting de Schiedamse Molens
- Rob Batenburg, Restauratiewerkplaats Schiedam
- Domien Akkermans, Restauratiewerkplaats Schiedam
- Hans de Kruijf, gemeente Schiedam
- Jan van Holten, natuurorganisatie KNNV en werkzaam bij SLR
- Jacomine de Graaf, beheerder en bewoner van het molenaarshuis.

Op 10 april 2017 heeft er een startbijeenkomst plaats gevonden in het gebouw naast de molen, waar de betrokken partijen bij aanwezig waren.

Voor het bespreken van het conceptplan zijn de zelfde personen uitgenodigd, die ook voor de eerste bijeenkomst waren uitgenodigd. Het bespreken van het conceptplan heeft op 2 oktober plaats gevonden. In december 2017 heeft er nog een laatste bijeenkomst plaats gevonden

tussen de Stichting De Schiedamse molens, de gemeente Schiedam, de Volkstuinvereniging De Vijf Sluizen en de Poldervaartvereniging.

De opmerkingen en adviezen zijn vervolgens verwerkt in de eindrapportage.

5. Wensen en aandachtspunten vanuit de betrokken partijen

Op 10 april zijn er tijdens de startavond de wensen, mogelijkheden en onmogelijkheden te presenteren uitgesproken en opgetekend op grote kaarten. Vanuit de startavond kwamen de volgende wensen naar voren:

- Onderzoeken of perceeltjes ten oosten van de molen (nu volkstuin) kunnen worden omgezet tot weiland. Hier staat wel een van de eerste huisjes, dus misschien dat behouden?
- Zichtlijn creëren noordoosten richting molens in centrum Schiedam, was van oorsprong ook zo.
- Beplanting voor flat en school behouden of vervangen door lagere en duurzamere soorten.
- Hakhout rond watergang in noorden afgelopen jaar afgezet, hakhoutbeheer toepassen.
- Hoge beplanting (populieren) in het noorden vervangen?
- Oude vangpijp eendenkooi betrekken in planvorming.
- Zoeken naar zichtlijnen en windvang naar het noordwesten. Daar komt nieuwbouw en is het ziekenhuis.
- Zichtlijnen creëren vanaf het nieuwe metrotraject
- Hoge bomen op volkstuinencomplex t.z.t. vervangen door lagere soorten.
- Groenblijvende coniferen bij buurman ten westen van de molen in geleidelijkheid saneren.
- Fruitbomen in de laan ten zuiden van de molen snoeien.
- Op de 400meterlijn staan hoge bomen in het zuiden. Nu nog handhaven, maar t.z.t. vervangen door lagere soorten.
- Onderzoeken naar mogelijkheden om meer oevervegetatie in brede watergang te ontwikkelen.
- Zichtlijn vanaf metrotraject (Schiedam-Spijkenisse) realiseren.
- Zicht vanaf fietspad op de molen verbeteren.
- Monumentale bomen op zuidwestelijke deel van begraafplaats handhaven.
- Eilandje aan de overkant van brede watergang ecologisch verbeteren.
- Hoge beplanting rond tennisbanen aanpakken, proberen een zichtlijn te creëren vanaf P-plaats begraafplaats.

6. Doelstelling

De doelstelling is om in overleg met betrokkenen een beheerplan op te stellen waarmee de kwaliteit van de molenbiotoop voor de Babbersmolen kan worden verbeterd. Met het beheerplan kunnen de eigenaren van het omliggende groen dit zodanig omvormen of beheren waardoor de molen betere windvang krijgt en dat de molen ook markanter in het zicht komt te staan. Het beheerplan voorziet in maatregelen op korte termijn, maar ook in lange termijn. Bij het vervangen van te hoge bomen zal (vooral) de gemeente een grote rol op zich moeten nemen om te toetsen op boomsoorten die wel of niet binnen de molenbiotoop van de Babbersmolen kunnen worden herplant/ aangeplant. Uiteraard zullen wij in het beheerplan een aantal aanbevelingen doen van soorten die daarvoor geschikt zijn.

Ook zal in het beheerplan worden omschreven welke onderhoudswerkzaamheden aan het groen door vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd zodat de eigenaar en de vrijwilligers van de molen daarin hun verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Tot slot zijn er aanwijzingen gegeven die de ecologische waarde binnen de molenbiotoop kunnen versterken.

7. Korte en lange termijn

De beplanting rond de Babbersmolen is in de loop der jaren steeds verder ontwikkeld en hoger geworden. Vaak gaat het hier niet alleen over aanplant, maar ook over spontane uitzaaiingen of wortelopslag. Gelukkig zijn de afgelopen jaren al veel verbeteringen toegepast om de molenbiotoop van de Babbersmolen te verbeteren. Veel snelgroeiende bomen zoals populieren, esdoorns en wilgen zijn de afgelopen jaren al verwijderd en vervangen door langzaamgroeiende of laagblijvende soorten. De Babbersmolen ligt omsloten door volkstuinen. De gebruikers van de volkstuinen richten hun tuintje doorgaans in met bomen en struiken en beheren deze vol passie. Deze tuinders zullen niet altijd op de hoogte zijn van de molenbiotoop en houden daar dan ook onbewust geen rekening mee m.b.t. de keuze in boomsoort. Voorlichting naar de volkstuinvereniging en aanbieden van alternatieve boomsoorten kan bijdragen tot wederzijds begrip.

Volledige kaalkap in de molenbiotoop is vanuit landschappelijk en ecologisch oogpunt ongewenst. Om die reden zal er altijd gezocht worden om alternatieve beplantingen als vervanging aan te dragen, maar die wel aansluit bij de randvoorwaarden binnen de molenbiotoop.

Op korte en middellang termijn zijn er maatregelen te nemen die binnen 1 tot 10 jaar uitgevoerd kunnen worden. Hierbij kan men denken aan het verwijderen van enkele bomen, snoeien van bestaande beplanting, omvormen van opgaand hout naar hakhout of het omvormen van hoge snelgroeiend hout naar lagere beplanting. De gemeente Schiedam heeft het beleid dat voor het kappen van een boom, de vergunningaanvraag eerst wordt voorgelegd aan de stadsecoloog. Het kan daardoor voorkomen dat er een kapvergunning voor een boom, wordt aangevraagd ten bate van de molenbiotoop, maar dat deze om landschappelijke of ecologische redenen wordt afgewezen.



Foto 2: meestal heeft de gemeente de molenbiotoop wel scherp bij nieuwbouw. Helaas constateren we dat bij een hoop gemeenten er te weinig wordt gecontroleerd en gehandhaafd bij groenelementen. Past de relatief jonge aanplant links van de lantaarnpaal wel binnen de kaders van de molenbiotoop?

Bepaalde wensen over de beplanting zijn echter zo ingrijpend en/of kostbaar, dat men deze moet doorschuiven naar de lange termijn. Dit kan betekenen dat er voor een lange termijn

“afsterfbeleid” of “niet levensverlengend beleid” wordt gekozen. Ook als de boom zeer beeldbepalend en te waardevol is, kan er voor worden gekozen deze te handhaven, maar wordt de boom ziek of gaat hij dood, dan worden er geen levensverlengende maatregelen genomen en wordt hij uiteindelijk verwijderd. Hierna kan in relatie met de molenbiotoop een weloverwogen keuze gemaakt worden wat er met de opgevallende plaats gebeurt.

Uiteraard is het van groot belang dat de regelgeving rond de molenbiotoop binnen de verschillende afdelingen van de gemeente Schiedam zichtbaar wordt. Als alle afdelingen de molenbiotoop in hun beleid opnemen, kan er met ontwikkelingen binnen de molenbiotoop ook daadwerkelijk worden gehandhaafd en geborgd. Ook het hakhoutbeheer van diverse elementen, zou binnen de gemeente goed moeten worden vastgelegd.

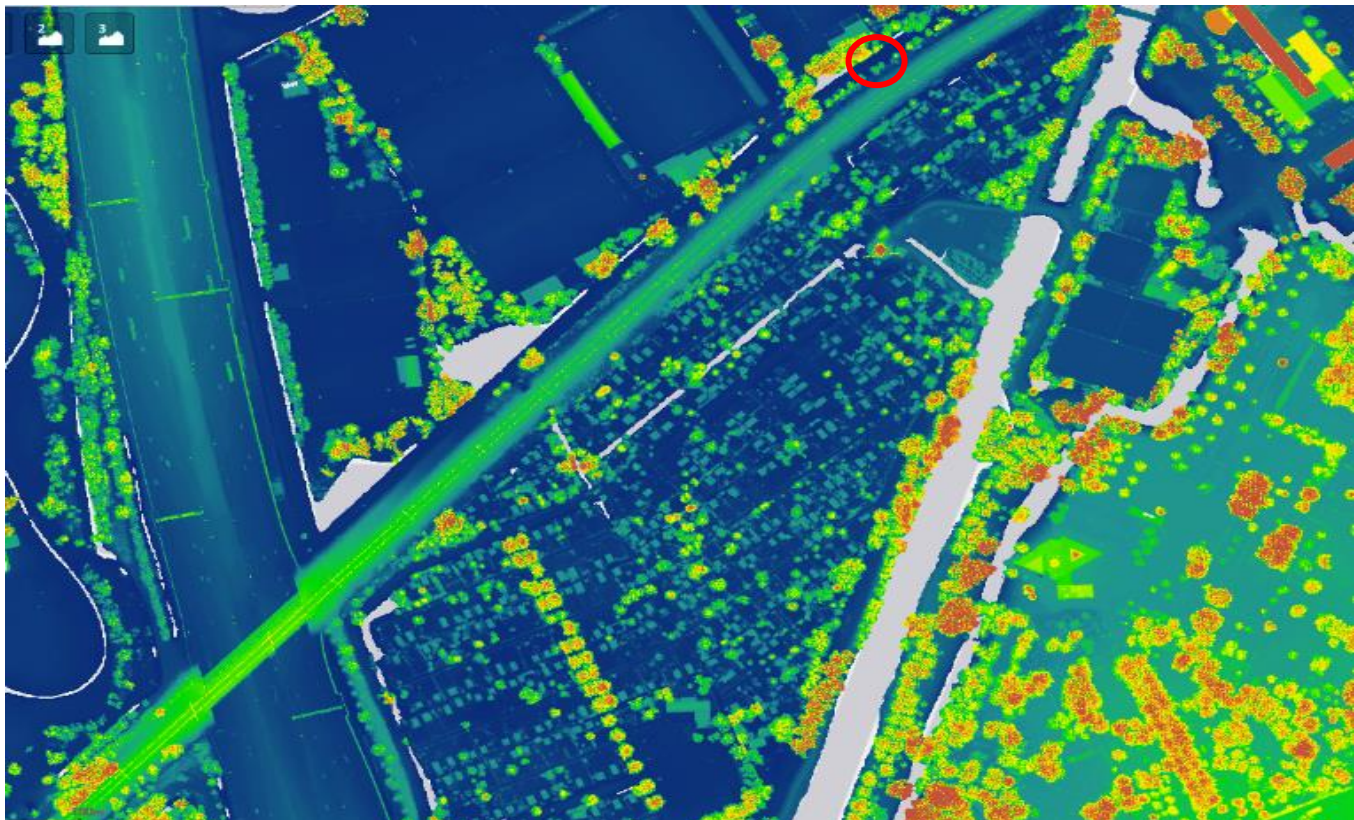
8. De huidige situatie

8.1 Hoogteligging

De hoogte van de onderzijde van de verticaal staande wiek en het wandelpad voor de molen zijn door Klok Cultuurtechniek op 19 december 2017 opgemeten ten opzichte van het NAP. De overige afmetingen zijn aan de hand van de Algemene Hoogtekaart Nederland is de omgeving van de Babbersmolen opgemeten. Op deze hoogtekaarten is ook de bebouwing en de beplanting op te meten. Uiteraard kan er in de beplanting en het maaiveld soms kleine nuances zitten, maar globaal geeft deze hoogte kaart een goed beeld.

De Babbersmolen staat op een terp die ongeveer een meter hoger ligt dan de omgeving. Het maaiveld van het volkstuintencomplex en de sportvelden hebben een hoogte van ongeveer – 1.67 NAP. Het spoortalud heeft een hoogte van rond de +1.70 NAP De begraafplaats aan de oostzijde heeft een hoogte van rond + 0.5 tot +1.5 NAP.

*Afbeelding 1:
overzicht van de
algemene
Hoogtebestand
Nederland. Rood
omcirkelt de
molen. Hoe roder
de kleur, hoe
hoger de
obstakels.*



De onderzijde van de verticaal staande wiek is op 19 december 2017 opnieuw ingemeten en bleek een hoogte te hebben van + 2.43 NAP (Dick Klok Cultuurtechniek). Tot de 100 meter grens zouden de obstakels daardoor een hoogte mogen hebben van + 2.43 m NAP.

Dit betekent dat de obstakels vanaf de 100 tot de 200 meterbegrenzing van de molenbiotoop een hoogte mogen hebben van maximaal + 2.43 tot 5.76 NAP.

8.2 Landschappelijk beeld

De Babbersmolen staat op het volkstuintencomplex met relatief veel opgaande bomen en coniferen. Aan de noordoostzijde ligt een klein perceel dat is omgevormd tot weiland dat aansluit aan de brede Poldervaart. Vanuit de molen gezien heeft men hier een redelijk uitzicht naar de bebouwde kom van Schiedam. De bebouwde kom van Schiedam bestaat hier vooral uit hoge flats en een hoog schoolcomplex.

Aan de oostzijde tussen de Poldervaart en de molen liggen nog 2-3 volkstuintjes. Hier staan redelijk wat hoge coniferen, bomen en struweel. Aan de oostzijde van de Poldervaart liggen tennisvelden en een begraafplaats met veel hoge loofbomen en struiken. Parallel aan de Poldervaart ligt een fietspad dat ter hoogte van de begraafplaats wordt omzoomd met laanbeplanting van esdoorn.

Ten westen van de molen ligt de spoorbaan Rotterdam – Hoek van Holland met aan weerszijde redelijk opgaande beplanting. Ten westen van de spoorbaan liggen sportvelden met zoombeplanting van opgaande bomen en struiklaag. Door de sportvelden heeft het landschap hier nog een relatief halfopen karakter. Een deel wordt echter herontwikkeld tot woningbouw en openbaar groen.



Foto 3: de zichtlijn vanuit noorden. Resultaat; een conifeer met wieken.

8.3 De windvang

De afgelopen jaren is er al veel verbeterd aan de molenbiotoop van de Babbersmolen. In goed overleg tussen de gemeente en eigenaren van de volkstuinten zijn al veel belemmerende bomen verwijderd of vervangen door laagblijvende soorten.

De meest voorkomende windrichting van de molen is in de zomermaanden west- tot zuidwest. Hier staan nog een aantal storende bomen die kunnen bijdragen aan turbulentie.

De noordoostelijke en noordelijke windrichtingen is vooral in de wintermaanden van groot belang. De noordoostelijke windrichting is binnen de 100 meter zone redelijk te noemen, maar op grotere afstand zijn er vooral opgaande snelgroeiende boomsoorten die hinder kunnen geven (populieren). Aan de noordzijde zijn op korte afstand in de volkstuinten nog wat problemen in de vorm van coniferen, maar ook van loofbomen.

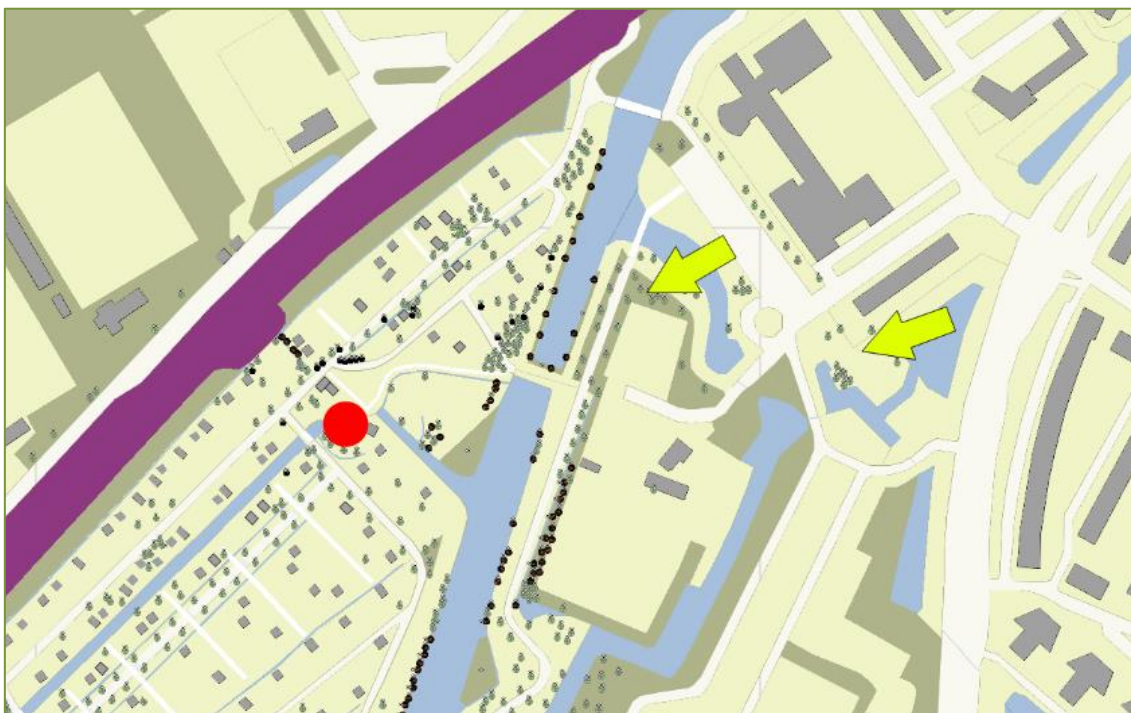
Wat bij een goede windvang niet moet worden vergeten, is dat de wind vanaf de molen ook weg moet kunnen. Dus een goede windvang vanuit het oosten, kan aan de westzijde problemen geven als de wind niet goed weg kan komen.

8.2 De zichtlijnen

De Babbersmolen heeft vanuit bepaalde windrichtingen goede zichtlijn, maar soms wordt het zicht op de molen volledig belemmerd door opgaande (groenblijvende) bomen. Om de molen beter zichtbaar te maken, zijn er een aantal zichtlijnen ingetekend.

Een historische zichtlijn is er vanaf de molens in het centrum richting de Babbersmolen. Vroeger konden de molenaars uit het centrum vanaf hun molen de Babbersmolen zien.

Zelfs de Eolusmolen van Vlaardingen lag in het zicht van de molens in de stadskern van Schiedam. Momenteel is deze zichtlijn volledig verdwenen door bebouwing en begroeiing. Wel kunnen we het laatste deel van deze historische zichtlijn terugbrengen zodat de molen vanaf de Burgemeester Van Haarenlaan weer beter zichtbaar wordt.

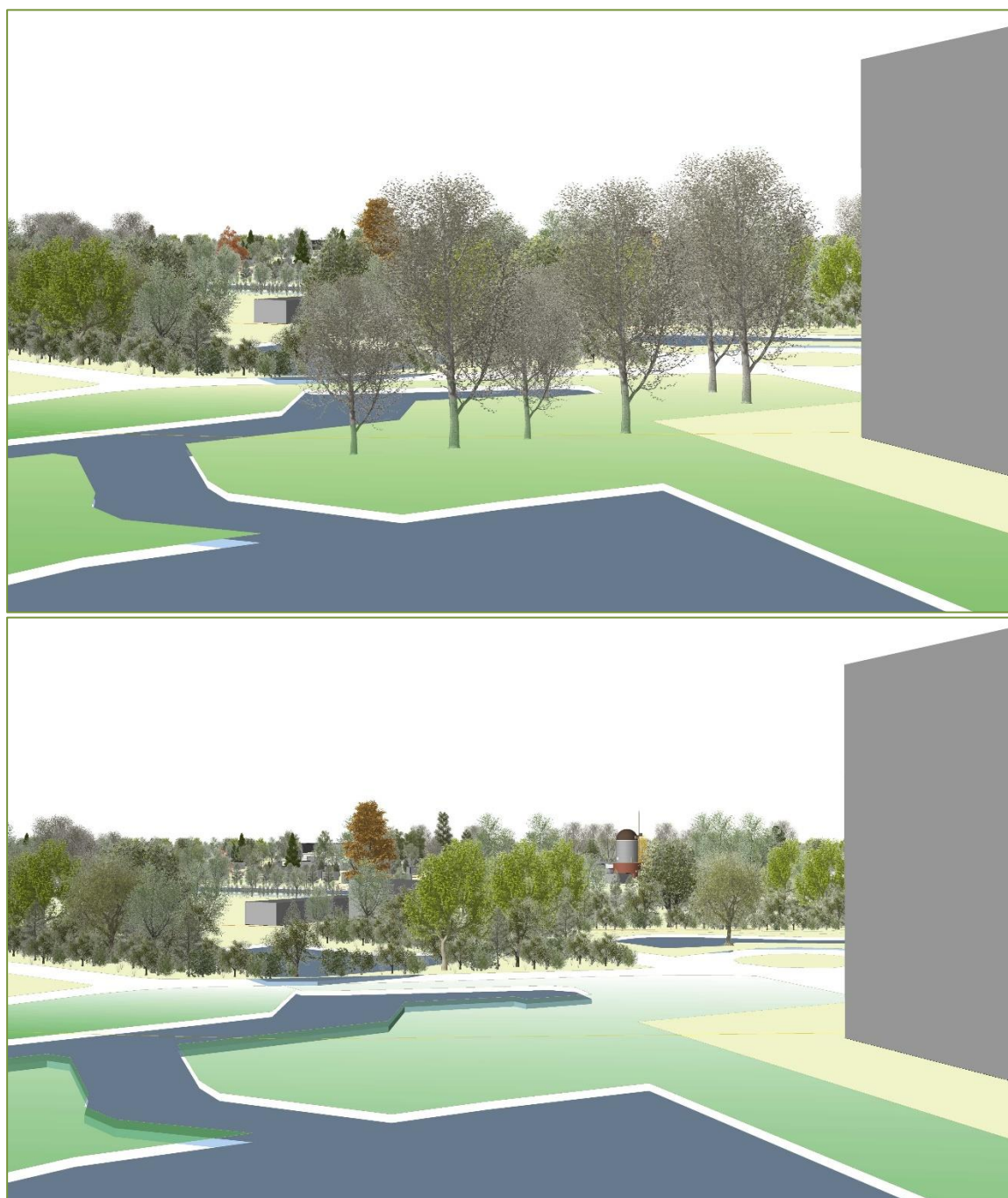


Vanaf het wandelpad vanuit het noorden is de Babbersmolen voor een groot deel aan het zicht onttrokken door opgaande bomen en een enkele conifeer. Ook als we de zichtlijn hier doortrekken naar het ziekenhuis zijn ook hier verbeteringen aan te brengen. Het gaat dan om

een enkele boom verwijderen en handhaving op ongewenste herplant. Door een enkele kleine ingreep of omvormingsbeheer kan de zichtlijn hier aanzienlijk verbeteren.

Vanaf de wandelpaden aan de zuidzijde van de molen, wordt het zicht in de meeste gevallen belemmerd door hoge groenblijvende coniferen. De eigenaar van de molen kan eventuele alternatieven aanbieden voor de hogere soorten, doordat er een lijst met laagblijvende coniferen in dit beheerrapport is opgenomen.

Ook vanaf het metrotraject Schiedam-Hoek van Holland is de molen maar beperkt zichtbaar. Vooral coniferen en enkele loofbomen in het spoortaalud zorgen ervoor dat men maar heel kort de molen kan zien. In overleg met de RET zal worden onderzocht welke mogelijkheden hier nog zijn.



Tekening 22 de historische zichtlijn vanaf het centrum richting Babbersmolen kan deels hersteld worden. Niet alleen de zichtlijn, maar ook de windvang vanuit het oostnoordoosten wordt daarmee verbeterd.

8.3 Beplanting

De beplanting binnen de molenbiotoop is in een aantal groepen samen te vatten:

- Hoge snelgroeïende zachte houtsoorten zonder onderbegroeiing van heesters.
- Hoge snelgroeïende soorten met onderbegroeiing van heesters.
- Hoge snelgroeïende soorten en duurzamere soorten met onderbegroeiing van heesters.
- Duurzame soorten met onderbegroeiing van heesters.
- Laanbeplanting/ straatbeplanting van duurzamere soorten.
- Solitaire bomen.
- Coniferen en andere groenblijvende bomen en struiken.

8.4 Ecologie

De ecologische potentie binnen de molenbiotoop is erg groot. Veelal kan door middel van een aangepast beheer, de ecologische waarde en biodiversiteit toenemen.

Flora:

De ecologische floristische waarden binnen de molenbiotoop bestaat vooral uit de houtachtige soorten. De grasbiotopen worden grotendeels als gazon gemaaid. Er zijn mogelijkheden om de oevers rond de Poldervaart (zowel westelijk als oostelijk) om te vormen tot extensief beheerd grasland, waardoor dit kan ontwikkelen naar bloemrijk grasland. In relatie met de Poldervaart kan dit de ecologische waarden van de noord-zuid-as aanzienlijk versterken. Maaien en afvoeren van het gras kan ertoe leiden dat er bloemrijker grasland ontstaat. Vrijwilligers en leerlingen van omliggende scholen zouden kunnen helpen door het hooi af te ruimen. Maar ook is er de mogelijkheid om eventueel schapen in te zetten bij het extensieve beheer van het grasland. Een aantal schapen hebben niet alleen een ecologische waarden maar zullen ook door veel recreanten worden gewaardeerd.

Foto 4 het verwerken van snoeihout in een takkenril kan ook een bijdrage leveren tot ecologische verbetering. Diverse dieren maken gebruik van takkenrillen.



De ecologische waarden kunnen ook versterkt worden in de overgang tussen land en water in de Poldervaart. Er kan worden overwogen om in de Poldervaart meer riet te creëren wat ten

gunste kan komen aan rietbroedende vogels en paai- en schuilgelegenheid voor vissen. Men dient bij het riet wel rekening te houden met het zicht op de molen, dus worden er plekgwijs open plaatsen gehandhaafd.

Ook bij een ander beheer van de houtachtige borders kan men een betere kwaliteit en grotere afwisseling van kruidachtige realiseren. Dode bladloze bomen kunnen hier en daar gehandhaafd blijven als broedplek voor spechtachtigen. Takkenrillen kunnen bijdrage aan een gevarieerd insectenleven en broedplaats voor kleine zangvogels of schuilplaats voor kleine zoogdieren.

Fauna

Over de fauna rond de molen de Babbersmolen is weinig informatie ontvangen. In het omliggende park broeden diverse vogels en komen zoogdieren zoals vos, konijn, egel, bunzing en muizen voor. Vleermuizen maken gebruik van het park om te foerageren en zich te verplaatsen van slaapplek naar foerageergebied.

9. Aandachtspunten en kansen

De afgelopen jaren zijn er al enorm veel verbeteringen binnen de molenbiotoop uitgevoerd. Maar tijdens de startbijeenkomst zijn er toch nog wensen en aandachtspunten onder de aandacht gebracht. In de onderstaande overzicht wordt per element aangegeven over welk element het gaat, of het element in de huidige vorm/ beheer wel of geen knelpunt heeft ten aanzien van de molenbiotoop en hoe dit eventueel op te lossen. Bij het kopje vrijwilligers wordt aangegeven of de werkzaamheden die het element nodig heeft, in principe kan worden uitgevoerd door vrijwilligers.

Een groot deel van het Volkstuincomplex de Vijf Sluizen ligt binnen de molenbiotoop van de Babbersmolen. De tuintjes worden allemaal door de huurder onderhouden. Tijdens de inventarisatie hebben diverse huurders aangegeven mee te willen werken omdat de bomen in hun tuin naar hun mening te hoog was geworden en te veel zon wegnam. Een belangrijke rol is weggelegd voor het bestuur van de volkstuinvereniging die door middel van voorlichting en bemiddeling veel kan betekenen voor het verbeteren van de molenbiotoop binnen het volkstuincomplex. Er liggen kansen voor de eigenaar van de Babbersmolen en het bestuur van de volkstuinvereniging, om voorafgaande een overdracht aan een nieuwe huurder van een volkstuin, te onderzoeken of er nog maatregelen ten gunste van de molenbiotoop kunnen worden genomen.

9.1 Halfstam fruitbomen

Omschrijving: aan de zuid- en noordzijde staan langs het pad diverse jonge halfstam fruitbomen. De eerste onderste gesteltakken van halfstamfruitbomen zitten meestal op een hoogte van 1.20 – 1.60 m.

Probleem: op dit moment speelt er nog geen probleem, mits het beheer goed wordt opgepakt. Tijdens de inventarisatie is gebleken dat schors van de bomen was beschadigd.

Oplossing: cursus in fruitboom snoeien en snel oppakken.

Beheer: minimaal eens in de twee jaar, beter om jaarlijks, de bomen snoeien op vorm. Goede keuze maken in de gesteltakken en de bomen niet te hoog laten worden.

Vrijwilligers: ja, mits deze een goede cursus snoeien van (hoog-halfstam) fruitbomen aangeboden krijgen.

Foto 5: jonge halstamfruitbomen zijn aangeplant. Helaas is deze boom beschadigd (vandalisme?). Vormsnoei is goed te realiseren door vrijwilligers.



9.2 Tuinbeplanting zone 1

Omschrijving: langs de fruitbomenlaan liggen aan de westzijde veel volkstuinten met opgaande beplanting. Hier staan veel hogere coniferen en bladverliezende bomen. De beplanting ligt binnen de 100 meter zone.

Probleem: hoe dicht bij de molen, hoe meer problemen de opgaande beplanting geeft voor de windvang. Zo zien we bij de eerste tuin dat de begroeiing redelijk is teruggenomen, maar er staan nog wel een berk en een eik die in de toekomst de windvang aanzienlijk kunnen belemmeren. Iets verder naar het zuidwesten staat een populier van ruim 10 meter +NAP, ruim 7,5 meter boven de randvoorwaarden van de molenbiotoop

Oplossing: in overleg gaan met het bestuur en de huurders en de situatie bespreken. De berk en de eik in zijn geheel verwijderen. Doordat er veel struikvormige beplanting omheen staat, zullen de bomen niet snel gemist worden.

De populier verwijderen en vervangen door een laagblijvende boom of struik.

Beheer: struiken met regelmaat snoeien en/of terugzetten.

Vrijwilligers: berk en eik en struiken: ja. Verwijderen van de populier: nee.

9.3 Tuinbeplanting zone 2

Omschrijving: langs de fruitbomenlaan ten zuiden van tuinzone 1 liggen aan de westzijde volkstuinten met veel opgaande beplanting. Hier staan veel hoge coniferen en bladverliezende bomen. De beplanting ligt binnen in de 200 meter zone.

Probleem: vanaf de honderdmeterzone staan er iets meer hogere loofbomen en hogere conifeerachtige. De bomen hebben vooral een zicht-belemmerende functie, maar zijn qua omvang/ hoogte nog net binnen de marge van de molenbiotoop.

Oplossing: geadviseerd wordt om het gesprek aan te gaan met het bestuur en de huurders van de volkstuin. Soms vinden de huurders zelf ook dat te hoge bomen ook een belemmering worden, maar zien zij er tegenop om deze te verwijderen. In sommige gevallen zou het snoeien van bijvoorbeeld een treurwilg eraan kunnen bijdragen dat deze in de toekomst niet te hoog wordt. Eventueel kan een groenblijvende conifeer, den of spar worden verwijderd en vervangen worden door een laagblijvende soort conifeer of bloemrijke struik.

Beheer: met regelmaat snoeien of kandelabereren van de treurwilg.

Vrijwilligers: ja, kunnen hun hulp aanbieden.

9.4 Tuinbeplanting zone 3

Omschrijving: ten zuidwesten van de molen loopt parallel met het spoortalud ook een pad met aan weerszijde volkstuinen. In de volkstuinen staan veel bomen en coniferen. Ook op het spoortalud staan veel bomen. De beplanting ligt in de 300 meter zone.

Probleem: het grootste probleem in deze zone is vooral het belemmeren van het zicht op de molen. De tuin direct aan het begin van het pad heeft grote hazelaars staan en een Larix die het zicht ontnemen. Elders is de beplanting soms niet te hoog, maar staat deze zo dicht op elkaar, dat er niet doorheen te kijken is. Ook zijn er een aantal coniferenhagen van 2 meter hoog aanwezig.

Oplossing: geadviseerd wordt om het gesprek aan te gaan met de eigenaren en het bestuur van de volkstuinvereniging. De Larix zou bijvoorbeeld kunnen worden vervangen door een laagblijvende bloemrijke struik. De hoge hazelaar kan drastisch worden gesnoeid/ gedund of in zijn geheel worden afgezet. Hazelaars groeien na het afzetten goed uit.

Elders kan men overwegen om dichte beplanting te dunnen waardoor er meer zicht door de kruinen van de bomen komt richting de molen. Maar ook het verwijderen van coniferenhagen en deze te herplanten met inheemse beplanting zoals meidoorn, liguster of veldesdoorn kan een aanzienlijke verbetering geven. Uiteraard moet men wel afspreken de hagen niet hoger te laten worden dan 1.50 meter.

Beheer: met regelmaat snoeien van bladverliezende bomen zoals berk en treurwilg. Bij berken dient men rekening te houden het snoeien uit te voeren tussen 1 november en 31 december. Snoeit men de bomen buiten deze periode, dan kan de sapstroom op gang zijn gekomen en is de kans aanwezig dat de bomen het hele jaar blijven bloeden. De hazelaar eens in de zes jaar terugzetten of uitdunnen waarbij de dikste en hoogste takken worden verwijderd. Kniphagen jaarlijks 2-3 keer snoeien.

Vrijwilligers: kunnen hun hulp aanbieden.

9.5 Tuinbeplanting zone 4

Omschrijving: ten westen van de molen ligt een zone van volkstuinen die wordt gedomineerd door groenblijvende coniferen. De beplanting ligt binnen de 100 meter zone.

Probleem: deze coniferen belemmeren zowel de windvang als een groot deel van het zicht vanaf het spoortalud. Een deel van de coniferen is veel te hoog, tot wel +10 meter NAP, staan op een afstand van 50 tot 60 meter vanuit het midden van de molen en zijn daarmee ruim 6 meter boven de toegestane hoogte conform de molenbiotoop.

Foto 6: deze tuin wordt overheerst door coniferen. Sommige zijn te hoog en belemmeren de windvang. Maar ook het zicht vanaf het spoor wordt zwaar belemmerd.



Oplossing: geadviseerd wordt om in gesprek aan te gaan met het bestuur van de volkstuinvereniging en de huurders van deze zone. De bomen nemen niet alleen het zicht weg op de molen voor voorbij rijdende treinen/ metro's, maar ook de eigenaren zullen de molen niet gemakkelijk kunnen zien. Tevens geven de coniferen het perceel een zeer donker karakter, wat overigens misschien wel de bedoeling is van de huurder. Mogelijk dat de huurders eigenlijk ook wel van de coniferen af willen, maar zien zij er tegenop om deze te verwijderen. Misschien dat de eigenaar van de molen hulp kan aanbieden bij het omvormen van de tuin.

Beheer: n.v.t.

Vrijwilligers: de eigenaar van de molen zou hulp kunnen aanbieden.

9.6 Tuinbeplanting zone 5

Omschrijving: ten noorden en noordoosten van de molen ligt een zone van volkstuinten waar in het westen redelijke openheid aanwezig is. Tussen de twee paden in deze zone liggen tuintjes met redelijke opgaande begroeiing. Vooral een enkele conifeer en te dicht op elkaar staande beplanting ontnemen hier het zicht op de molen. Langs het westelijke pad staan enkele fruitbomen. Nabij de molen staan langs het oostelijke pad diverse hagen van gemengd bosplantsoen. De beplanting ligt in de 100 en de 200 meter zone.

Probleem: Vooral enkele groenblijvende coniferen en struiken maken het lastig om de molen te zien als men vanuit het noorden richting de molen kijkt. In een aantal gevallen staan er opgaande bomen die de windvang kunnen belemmeren. Deels zijn enkele opgaande bomen al omgevormd tot hakhout.



Foto 7: omvormen van opgaande bomen tot hakhout. Goed te realiseren bij zwarte els, hazelaar, gewone es, esdoorn en wilg.

Oplossing: Langs het westelijke pad staan enkele fruitbomen en een groenblijvende Laurierstruik (eigendom gemeente). De fruitbomen zouden eens in de twee jaar, liefst elk jaar gesnoeid moeten worden op de vorm. De laurierstruik zou verwijderd moeten worden wat niet alleen het zicht op de molen geeft, maar ook meer samenhang in de fruitbomen als laanbeplanting.

Tevens wordt geadviseerd om samen met het bestuur in gesprek te gaan met de huurders van deze zone. Vooral de hoge conifeer (zie foto 3) is een grote belemmering voor de zichtlijn vanuit het noorden.

Er staan ook diverse opgaande bomen zoals zwarte elsen en enkele grote hazelaars die makkelijk teruggenomen/ afgezet kunnen worden, waarna zij weer een jaar of tien kunnen uitgroeien zonder belemmering te geven voor de windvang.

In de tuinen rond het oostelijke pad zijn vooral enkele krulwilgen die misschien in de toekomst te hoog kunnen worden. Deze met regelmaat snoeien zou dit probleem kunnen voorkomen. Een Catalpa langs het pad is op dit moment nu nog geen probleem.

Beheer: fruitbomen langs het westelijke pad met regelmaat in vorm snoeien. Zwarte elzen en hazelaars met regelmaat terugzetten op oude hakhouthoogte (kniestoof of als knotboom). Struiken zoals meidoorn eens in de vier jaar terugzetten op een hoogte van ongeveer 1.50 meter. De hagen jaarlijks 2 tot 3 keer snoeien. Snoeimateriaal kan worden verwerkt in een takkenril nabij de Poldervaart.

Vrijwilligers: de fruitbomen en de hagen zijn te onderhouden door vrijwilligers. Tevens kunnen de eigenaren hulp worden aangeboden om te helpen in het onderhoud van de Krulwilgen en het hakhout.

9.7 Tuinbeplanting zone 6

Omschrijving: ten oosten van de molen liggen nog een klein aantal tuintjes tussen het voetpad, de Poldervaart en het weilandje. In de volkstuinten staan enkele bomen en coniferen. De eigenaar van de molen zou deze tuintjes graag in eigendom krijgen om vervolgens in te richten in relatie met het molenerf, het naastgelegen weilandje en de molenbiotoop. Langs het pad staan enkele hoge veldesdoorns. De beplanting ligt in de 100 en 200 meter zone.

Probleem: het grootste probleem in deze zone is vooral het belemmeren van het zicht op de molen vanaf het fietspad. Tevens ontnemen enkele hoge coniferen en bomen een deel van de windvang.

Oplossing: langs het pad staan een drietal hoge veldesdoorns. Deze staan erg kort op de molen en belemmeren een groot deel van de windvang. Deze worden verwijderd en vervangen door halfstamfruitbomen waardoor de laanbeplanting beter aansluit aan de al aanwezige laanbeplanting bij de molen (zie 9.1). Vervolgens zal de moleneigenaar samen met het bestuur van de volkstuintvereniging in gesprek moeten gaan met de (nieuwe) huurders van de tuintjes om te bespreken of zij willen meewerken aan een verbetering van de windvang en het zicht op de molen. Een leegstaande tuin (oktober 2017) met een hoge berk en enkele coniferen biedt al kansen.

Aan de rand van de tuinen, aan de zijde van de kade staan diverse hoge struiken en bomen. Deze zijn waarschijnlijk in beheer bij de gemeente Schiedam. Het zou wenselijk zijn om de hogere bomen te verwijderen vanuit cultuurhistorisch perspectief het kadelichaam als zodanig meer in beeld te brengen. De Poldervaart vormt samen met de Babbersmolen en de restanten van de sluis een tastbaar ensemble dat het verhaal vertelt van de Nederlandse waterhuishouding.

Aan de achterzijde van de tuintjes staan een aantal knotwilgen die 4-5 jaar terug zijn geknot. Deze bomen dienen in 2017-2018 te worden geknot anders gaan ze een belemmering vormen voor de windvang.

Indien in de toekomst de aankoop van deze tuintjes gerealiseerd kan worden, dan heeft men de vrije hand om een invulling te geven die meer past bij de molen. Hierbij is te denken aan het omvormen tot weiland of eventueel een grotere moestuin of akkertjes.

Beheer: n.v.t.

Vrijwilligers: kunnen hun hulp aanbieden.

9.8 Tuinbeplanting zone 7

Omschrijving: ten zuiden en zuidoosten van de molen ligt de grootste tuinzone van het beheerplan. In de particuliere tuintjes staan zeer gevarieerde beplantingen van heesters, coniferen, hagen en opgaande bomen. De tuinen vallen binnen de 100-400 meterzone

Probleem: het grootste probleem in deze zone is vooral het belemmeren van het zicht op de molen en af en toe voor de windvang. De grootste belemmeringen voor de zichtlijnen betreft de coniferen (zie ook foto 9).

Oplossing: geadviseerd wordt om het gesprek aan te gaan met de eigenaren en te vragen de coniferen te mogen verwijderen. Eventueel kan men een aanbod doen om een vervangende struik terug te plaatsen, uiteraard die voldoet aan de molenbiotoop.

Beheer: n.v.t.

Vrijwilligers: eigenaar van de molen en vrijwilligers kunnen hun hulp aanbieden.

9.9 Hakhout langs de sloot/ Poldervaart

Omschrijving: aan de noordoostzijde van de molen langs de oever van de Poldervaart staat hakhout in de vorm van wilg. Het hakhout wordt beheerd als snijgriend.

Probleem: nu geen, is in de winter van 2016-2017 afgezet.

Oplossing: niet van toepassing.

Beheer: het hakhout elk jaar afzetten. Hierbij worden alle twijgen afgezaagd en afgevoerd (kan elders verwerkt worden in een takkenril). Van de afgezaagde tak blijft een stompje op de oude knot staan ter dikte van de afgezaagde tak.

Vrijwilligers: ja

9.10 Graslandbeheer en hakhout/ griend op weiland aan oostzijde

Omschrijving: op het naastgelegen weilandje staat langs de Poldervaart een bosje van knotwilgjes of een griend. Het weiland was een aantal jaren geleden volledig overgroeid met wilgen. Deze zijn groetendeel verwijderd en afgezet.

Probleem: voor de opgaande begroeiing niet. Het griend wordt met regelmaat geknot. Het grasland wordt iets te intensief begraast waardoor de potentiële ecologische waarde van het perceel niet tot zijn recht komt.

Oplossing: hakcyclus waarborgen en extensiever laten begrazen of begrazing stopzetten en omschakelen naar hooilandbeheer.

Beheer: de knotbomen elke twee tot vier jaar knotten. De kapcyclus is o.a. afhankelijk van wat men met het gebruikshout wil gaan doen. Voor het maken van vlechtschermen is dikker hout nodig dan voor het maken van een broedkorf. Bij het knotten worden alle takken afgezaagd en afgevoerd (kan verwerkt worden in een takkenril). Van de afgezaagde tak blijft een stompje op de oude knot staan ter dikte van de afgezaagde tak. Men kan van de afgezaagde takken eventueel opengevallen gaten in het griend weer aanvullen door een staak in te planten.

Weiland extensiever laten begrazen of hooilandbeheer al dan niet met nabeweiding toepassen.

Vrijwilligers: ja. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de eigenaar van de molen op dit moment over onvoldoende vrijwilligers beschikt om dit soort beheer nu op te pakken.

9.11 Bosschage zuidoostzijde

Omschrijving: op de hoek van het pad nabij element 9.7 ligt een klein overhoekje met opgaande bomen en een struiklaag. De onderbegroeiing bestaat uit fluitenkruid en brandnetel.

Foto 8: het weiland en het griendhout rond de oude vangpijp en op de kop van het weiland. Met regelmaat wordt dit griendhout afgezet.



Probleem: de opgaande bomen hebben een hoogte van tot + 12.00 meter NAP en komen daarmee ruim 6 meter boven de toegestane hoogte waarmee niet alleen de windvang, maar ook het zicht naar de molen wordt aanzienlijk beperkt. Bijkomstig probleem is dat de achterliggende kade van de Poldervaart aan het zicht wordt onttrokken als men vanaf de molen richting de Poldervaart loopt.

Oplossing: alle beplanting verwijderen en het perceeltje (ongeveer 100 m²) omvormen tot kruidenrijk grasland.

Beheer: 2 keer per jaar maaien en maaisel afvoeren. Eventueel kan men overwegen om het grasland extensief te laten begrazen door schapen (zie ook 9.13).

Vrijwilligers: het verwijderen van de hoge bomen: nee.

9.12 Beplanting langs de Poldervaart..

Omschrijving: op de westelijke oever van de Poldervaart ligt een kadelichaam. Op de kade staat een rij opgaande beplanting met een lengte van 250 meter. Het merendeel van de beplanting bestaat uit zwarte els, enkele esdoorns, populier, abelen en meidoorn. Op de 100 tot 200 meterzone binnen de molenbiotoop zijn de opgaande bomen +14 m NAP. Over een lengte van 75 meter zijn veel jonge scheuten (wortel opschot) van abeel opgekomen (op 250 tot 300 meter van de molen) met een hoogte van 1½ - 2 meter.



Foto 9: de singel op de kade langs de Poldervaart belemmert volledig het zicht op deze historische watergang.

Het herinrichten van de kade zal de Poldervaart een meer landschappelijk en historisch beeld geven.

Probleem: een groot deel (noordelijke deel) van de houtsingel belemmert zowel de windvang als het zicht vanaf het fietspad aan de oostzijde van de Poldervaart naar de molen. De bomen hebben een hoogte van +10 tot +14 m boven NAP. Opschot van abeel zorgt voor een dichte haag van bijna 2 meter en zal elk jaar 50 – 100 cm hoger worden. Dit heeft gevolgen voor het zicht op de Poldervaart en de molen. Vanaf het volkstuintencomplex is de Poldervaart niet meer zichtbaar en vanaf de andere oever wordt het zicht op de molen steeds meer belemmerd.

Oplossing: vanuit de werkgroep is sterk de wens uitgesproken om het kadelichaam en de Poldervaart aan de zijde van de volkstuinten prominent in het zicht te brengen. Hiermee kan men voorkomen dat zowel de windvang als het zicht op de Babbersmolen steeds meer wordt belemmerd, maar kan men ook het landschappelijke en cultuurhistorische beeld van de Poldervaart kan accentueren. Dit betekent dat de volledige houtsingel, met uitzondering van een enkele mooie zwarte elzen aan de oostzijde, wordt verwijderd. Alle bomen en struiken worden afgezaagd en de wortels worden met een kraan of stobbefrees weggefreest. Het kadelichaam wordt hersteld en ingezaaid met een kruidenrijk grasmengsel.

Beheer: het kadelichaam tussen de gehandhaafde bomen, wordt jaarlijks 2 keer gemaaid en afgeruimd om zo om te vormen tot een kruidenrijk perceel. Ook is het mogelijk om het kadelichaam extensief te beweiden (zie ook 9.13).

Vrijwilligers: omvormingsbeheer: nee. Regulier beheer: ja

9.13 Bomenrijen in grasveld

Omschrijving: tussen de Poldervaart en het volkstuintencomplex staan in het grasveld diverse rijen met bomen. Er is een rij van 4 abelen, een rij vijf grote populieren en 4 jonge esdoorns, een rijtje met 3 jonge populieren en een solitaire populier.

Probleem: De rij met abelen staat op een afstand van 150 tot 200 meter afstand van de molen. De volwassen abelen hebben een hoogte van ongeveer +12 m NAP. Dit betekent dat de bomen nu 3 meter te hoog zouden zijn voor de windvang. De hoogste bomen staan het verste weg, maar de jonge abelen worden in de toekomst zeker een nieuw probleem.

De rij met populieren en jonge esdoorns geven op dit moment nog geen probleem voor de windvang, maar belemmeren wel de zichtlijn vanuit het zuidwesten.

De meest zuidelijke jonge populieren geven nu een beperkte belemmering voor de zichtlijn vanaf de A4 en de metrolijn Schiedam - Spijkenisse, maar dat gaat zeker in de toekomst verslechteren als de bomen doorgroeien.

Foto 10: jonge aanplant op het grasveld. Op de achtergrond nog net een wiek zichtbaar van de Babbersmolen. Nu is de zichtlijn al beperkt, mede door de coniferen, in de toekomst als de jonge bomen groot zijn wordt het zicht en de windvang nog slechter.



Oplossing: geen levensverlengende maatregelen nemen voor de abelen en populieren. De bomen wel regelmatig controleren tegen ziektes of gevaren voor de omgeving. Geadviseerd wordt de jonge esdoorns, abelen en populieren op te rooien en elders buiten de molenbiotoop te herplanten nu het nog relatief makkelijk kan. Er kan worden overwogen om boomsoorten te herplanten met enkele soorten die minder hoog en breed worden. Hierbij kan men denken aan een laagblijvende soorten berk of naar halfstamfruitbomen in de vorm van appelbomen. Het grasveld kan worden omgevormd tot bloemrijk grasland. Door een ander maaibeheer of met extensieve begrazing met schapen kan dit worden omgevormd tot een kruidenrijkere vegetatie.

Beheer: de grotere bomen met regelmaat controleren op veiligheid. Grasveld 2 tot 3 keer per jaar maaien en maaisel afvoeren. Eventueel inzaaien met enkele kruiden zoals grote ratelaar

die kan bijdragen aan het terugdringen van het gras. Eventueel extensief beweiden met schapen. Daarbij wel de bomen beschermen tegen veevraat.

Vrijwilligers: helpen bij maaien en afvoeren van maaisel.

9.14 Elzenbosjes ten westen van wandelpad.

Omschrijving: aan de westzijde van het wandelpad naast element 9.13 liggen drie bosjes die gedomineerd worden door zwarte elzen de bosjes staan ook een enkele veldesdoorn, meidoorn en gewone es.

Probleem: de zwarte elzen hebben een hoogte van +8m tot +13 m NAP. Voor de meest zuidelijke bosjes is dit geen probleem, maar het meest noordelijke bosje zit over de bovengrens van de toegestane hoogte. Tevens is het noordelijke bosje een belemmering voor de zichtlijn vanaf de A4 en de metrolijn Schiedam – Spijkenisse.

Oplossing: geadviseerd wordt om niet alleen het noordelijke bosje om te zetten naar een hahoutbeheer, maar dat voor alle drie de bosjes te doen. Daarmee geeft men de beplanting meer landschappelijke kwaliteit en bied dit ook meer ecologische en cultuurhistorische waarde. Elk bosje wordt voor 85% afgezet, waarbij de stammen op een hoogte van 40 cm worden afgezaagd. De overige bomen of struiken worden gehandhaafd als overstaander. Nadat een bosje is afgezet, houd men een rustperiode van 2 jaar voordat men het volgende bosje gaat afzetten.

Beheer: Het hakhout kan elke 8 tot 10 jaar worden afgezet op een kniestoof/ oude stobbe. Na het afzetten zal door de enorme energie die in de stobbe zit, de boom weer uitlopen met jonge scheuten. Dik hout wordt afgevoerd, bijvoorbeeld als kachelhout. Dunne takken kan worden verwerkt in een houtril.

Vrijwilligers: afzetten zwarte elzen in eerste jaar: nee
Afzetten periodiek onderhoud: ja

9.15 Beplanting Vijf Sluizen

Omschrijving: het vrijmaken van de oude sluis De vijf Sluizen aan de zuidzijde van de Poldervaart bied mogelijkheden om de cultuurhistorische waarde rond de Poldervaart te versterken. Samenwerking met de stichting Poldervaart om dit verder in detail uit te werken wordt geadviseerd.

Probleem of kansen: er staat erg veel opgaande beplanting rond het sluiscomplex (van +8 tot +20 m NAP). Het sluiscomplex ligt op ruim 750 meter van de molen, maar kan wel het cultuurhistorisch verhaal compleet maken. Het sluiscomplex en de Poldervaart waren vroeger erg belangrijk. Het volkstuincomplex is ook vernoemd naar het sluiscomplex de Vijf Sluizen.

Foto 11: de oude sluis Vijf Sluizen aan de zuidzijde van de Poldervaart. Historie in relatie met de molen en een kans voor een mooie zichtlijn en beplanting die meer in het beeld van deze cultuurhistorische objecten hoort.



Oplossing: in overleg met de Stichting Poldervaart een plan uitwerken om rond het sluisencomplex t.z.t enkele opgaande bomen te vervangen door heesters of knotbomen om het cultuurhistorisch aspect te verstevigen. Knotbomen belemmeren de zichtlijn niet omdat zowel de metrolijn als de A4 op respectievelijk +8m en +4 m NAP liggen. Het maaiveld bij de sluis ligt gemiddeld 0 m NAP

Beheer: indien knotbomen worden terug geplant, deze eens in de vier jaar knotten

Vrijwilligers: Periodiek onderhoud: ja.

9.16 Bomenrij oostzijde Poldervaart.

Omschrijving: aan de oostzijde van de Poldervaart loopt een fietspad van noord naar zuid. Aan weerszijde van het fietspad staan rijen met esdoorns. Deze beplanting is landschappelijk zeer beeldbepalend en waardevol. De bomenrij zal vanwege zijn hoge landschappelijke waarde worden gehandhaafd.

Probleem: geen.



Foto 12: de bomenrij aan weerszijde van het fietspad is zeer beeldbepalend. Deze verstoort ook de molenbiotoop, maar hier geven we graag de ruimte aan het landschappelijke belang.

9.17 Hakhout langs oostzijde Poldervaart.

Omschrijving: aan de oostzijde van de Poldervaart staan diverse bomen en hakhout dat gedomineerd worden door zwarte elzen met af en toe een gewone es of een esdoorn. De meeste bomen zijn spontaan opgekomen in de kant van de Poldervaart.

Probleem: enkele bomen zijn nog relatief hoog en nog niet eerder afgezet. Zeker in geval van zwarte elzen is de kans aanwezig dat deze bij harde wind omwaaien doordat zij een oppervlakkig wortelgestel hebben. Men dient tevens op te passen dat de bomen niet te veel wortelopslag en zaailingen geven waardoor er een ‘haag’ van beplanting ontstaat en zo het zicht op de molen en Poldervaart wordt ontnomen.

Oplossing: geadviseerd wordt om alle bomen t.z.t. langs de Poldervaart om te vormen tot hakhout. Daarmee geeft men de beplanting meer landschappelijke kwaliteit en bied dit ook meer cultuurhistorische waarde. Ook vanuit ecologisch oogpunt is hakhout waardevoller omdat in de stobbe diverse gaten en spleten ontstaan die kansen bieden voor diverse organisme om zich daarin te vestigen. Alle stammen worden op een hoogte van 40 cm boven de grond afgezaagd. Geadviseerd wordt om het omvormen en afzetten over meerdere jaren te verdelen. Eventueel nieuwe bomen/ zaailingen of wortelopslag moet worden beperkt.

Beheer: Het hakhout kan elke 8 tot 10 jaar worden afgezet op een kniestoof/ oude stobbe. Na het afzetten zal door de enorme energie die in de stobbe zit, de boom weer uitlopen met jonge scheuten. Dik hout wordt afgevoerd, bijvoorbeeld als kachelhout. Dunne takken kan worden verwerkt in een houtril.

Vrijwilligers: afzetten hogere bomen in het eerste jaar: nee
Afzetten periodiek onderhoud: ja

Foto 13: het geriefbosje of griendje heeft zwaar achterstallig onderhoud. Vanaf dit punt kijken we naar de Babbersmolen die volkomen schuil gaat achter het hout.



9.18 Wilgenbosje of Griendje aan de oostzijde van Poldervaart

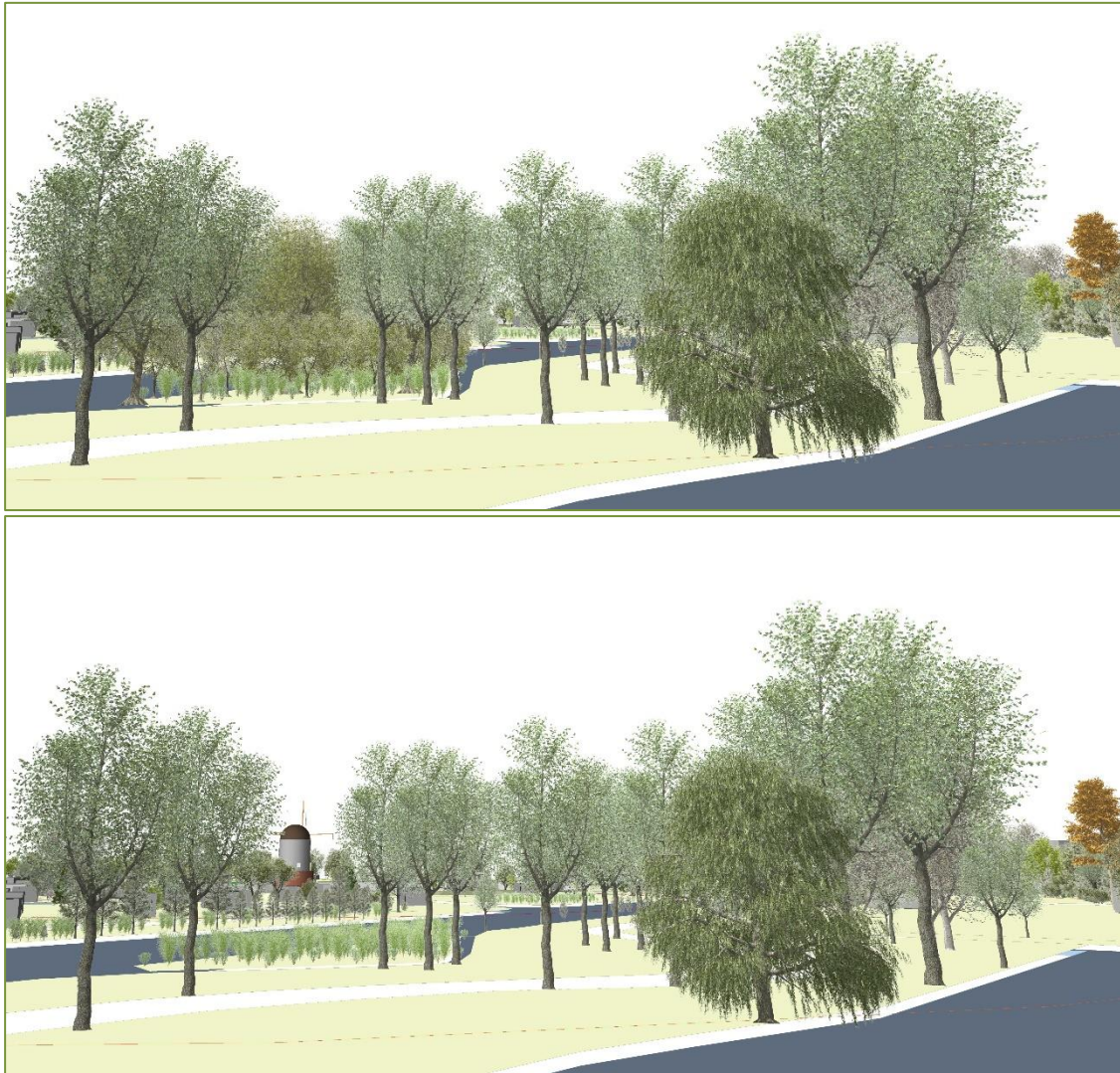
Omschrijving: aan de oostzijde van de Poldervaart ligt een bosjes met achterstallig hakhout van vooral schietwilg. Het bosje staat binnen de 200 meter zone.

Probleem: de (schiet)wilgen hebben een hoogte van +10m tot +13 m NAP. Het bosje ligt op 140 tot 175 meter van de Babbersmolen waarmee de begroeiing tot ruim 5 meter boven de bovengrens uitsteekt en daarmee de vrije windvang belemmerd. Een veel groter probleem is de zichtlijn vanaf het fietspad en vanuit het gebouw op de begraafplaats naar de molen toe. Deze zichtlijn wordt sterk belemmerd. In het verleden is het bosje al eens afgezet geweest, maar er is nu veel achterstallig onderhoud. De vitaliteit van de bomen loopt sterk achteruit. Er zit veel dood hout in het bosje en er scheuren regelmatig takken af.

Oplossing: het bosje met wilgen zou elke 3 tot 4 jaar kunnen worden afgezet. Daarmee geeft men de beplanting meer landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde. Het wilgenbosje wordt volledig afgezet, waarbij alle stammen tot op de oude stobbe worden afgezaagd. Een mooie struik zoals meidoorn kan worden gehandhaafd als overstaander.

Beheer: Het hakhout kan elke 4 jaar worden afgezet op een kniestoof/ oude stobbe. Na het afzetten zal door de enorme energie die in de stobbe zit, de boom weer uitlopen met jonge scheuten. Dik hout wordt afgevoerd, bijvoorbeeld als kachelhout. Dunne takken kunnen worden verwerkt in een houtril. Het hakhoutbeheer van het bosje zou in de beheervisie van de gemeente Schiedam moeten worden vastgelegd.

Vrijwilligers: wegwerken achterstallig onderhoud nee, regulier onderhoud ja.



Tekening 3: als het griendje is afgezet, ontstaat er een mooie zichtlijn vanaf het fietspad en het gebouw op de begraafplaats naar de Babbersmolen. Boven bestaande situatie, onder situatie na het afzetten.

9.19 Houtsingel rond tennisbaan.

Omschrijving: aan de westzijde van de Poldervaart liggen een aantal tennisbanen met daar omheen een houtsingel. De houtsingel wordt gedomineerd door opgaande bomen zoals esdoorn, populieren, wilgen, gewone es en een enkele eik. De onderbegroeiing bestaat uit heesters en lagere boomsoorten zoals veldesdoorn, kornoelje, meidoorn en liguster. De houtsingel

Probleem: enkele bomen zijn relatief hoog en nog niet eerder afgezet. Vooral aan de noordzijde van de tennisbaan staan nog veel hoge populieren met een hoogte van +25 m NAP binnen 250 meter van de molen. Dat is bijna 15 meter boven de maximale hoogte die binnen de molenbiotoop gewenst is. Door de hoge en dichte begroeiing aan de noordzijde wordt ook de gewenste zichtlijn vanuit het noordoosten belemmerd. Vroeger had men vanaf de verschillende molens in de stadskern Schiedam visueel contact met de Babbersmolen. Deze historische zichtlijn zou weer voor een deel teruggebracht kunnen worden, waardoor ook vanaf de Burgemeester van Haarenlaan, de Babbersmolen weer zichtbaar wordt. Vanaf de parkeerplaats achter de Scholengemeenschap Spieringshoek, de daarachter gelegen brug over de Poldervaart en de nieuwe brug vanaf het fietspad is er geen zicht op de molen. Ook vanaf de parkeerplaats vanaf de begraafplaats is er geen zicht op de molen.

Foto 13: de houtsingel rond de tennisbaan is op sommige plekken al omgevormd tot hakhout. Plekgewijs een hogere boom handhaven is geen probleem.



Oplossing: op enkele plekken is de houtsingel (aan de zuidwestzijde) al omgevormd tot hakhout. Daarbij is een enkele opgaande boom gespaard gebleven als overstaander. Dit omvormingsbeheer kan men doorvoeren over de hele houtsingel. Gefaseerd wordt er een vak kort gezet, waarbij de hoge snelgroeiende soorten als eerste worden verwijderd. De omliggende beplanting wordt dan op kniestoof afgezet waarna deze weer kan uitlopen. Per vak van $\pm 150 \text{ m}^2$ worden 2 tot 3 opgaande bomen (niet de hoogste) of struiken gehandhaafd als overstaander.

Beheer: het hakhout kan elke 8 tot 15 jaar worden afgezet op een kniestoof/ oude stobbe. Na het afzetten zal door de enorme energie die in de stobbe zit, de boom weer uitlopen met jonge scheuten. Het dikke snoeihout wordt afgevoerd, bijvoorbeeld als kachelhout. De dunne takken kunnen worden verwerkt in een houtril.

Vrijwilligers: afzetten hogere bomen in het eerste jaar: nee
Afzetten periodiek onderhoud: ja

9.20 Populieren tussen parkeerplaats en Burg. Haarenlaan

Omschrijving: rond de parkeerplaats bij de flats stonden veel hoge bomen, veelal populieren. Een groot deel is daar in de voorgaande jaren al verwijderd. Momenteel staan er nog diverse hoge populieren met een hoogte van + 15 m tot + 20m NAP. Deze en staan tot 330 meter ten oost tot noordoosten van de molen.

Probleem: voor de windvang geven de bomen een geringe beperking, maar voor de zichtlijnen spelen ze een grote rol. Vanaf de Burgemeester Haarenlaan wordt het zicht mede door deze hoge populieren en de houtsingel rond de tennisbanen enorm belemmerd.

Oplossing: de populieren t.z.t. verwijderen. Eventueel de bomen herplanten met laagblijvende ondersoorten van berk of iep buiten de zichtlijn (bijvoorbeeld meer naar de flat of naar de begraafplaats toe).

Beheer: n.v.t.

Vrijwilligers: nee

9.21 Populieren bij parkeerplaats.

Omschrijving: rondom de parkeerplaats bij de flats staan diverse hogere bomen. Het betreft een restant van een grote hoeveelheid populieren die hier een aantal jaren geleden heeft gestaan. De bomen hebben een hoogte van + 18 m tot + 22m NAP en staan tot 275 meter ten noordoosten van de molen.

Probleem: vanuit de werkgroep is aangegeven dat de bomen hier voorlopig gehandhaafd kunnen blijven omdat ze het zicht op het schoolgebouw en de flats wegnemen. Voor het belemmeren van de windvang spelen deze bomen geen grote rol van betekenis.

Oplossing: op dit moment hoeven de bomen niet te worden verwijderd. Indien de bomen dood gaan en worden vervangen, dan kan men ervoor kiezen om duurzame bomen terug te plaatsen in de vorm van iep, eik of linden.

Beheer: met regelmaat controleren op veiligheid.

Vrijwilligers: nee

9.22 Zichtlijn vanaf parkeerplaats en bruggen over Poldervaart

Omschrijving: naast het weilandje in de hoek bij de volkstuinten staan diverse hoge zwarte elzen. In het verleden zijn al een groot deel van de elzen gekapt.

Probleem: de bomen staan precies in de zichtlijn vanaf de parkeerplaats richting de molen en ontnemen zo het zicht. Dit geldt ook voor de twee nabij gelegen bruggen over de Poldervaart. De landschappelijke waarde van de molen gaat hiermee verloren op een druk gebruikte wandel – en fietsstrook. Daarnaast is een veelgehoorde klacht van bezoekers aan de molen dat zij, na het parkeren van hun auto of als ze te voet of per fiets de molen willen bezoeken, nog geruime tijd hebben moeten zoeken om de juiste weg naar de molen te vinden omdat ze hem niet zagen staan. Tevens wordt door dit bosje een deel van de windvang belemmerd.

Oplossing: Een achttal opgaande bomen verwijderen.

Beheer: begroeiing (braam en brandnetel) laag houden tot maximaal 1½ hoog.

Vrijwilligers: bij regulier onderhoud, ja.

Foto 14 het elzenbosje naast het volkstuintcomplex. Het belemmert voor een deel de windvang, maar nog belangrijker het zicht op de molen vanaf de parkeerplaats.



9.23 Ontwikkeling nieuwbouwwijk.

Omschrijving: ten westen van het spoortalud wordt een nieuwbouwwijk ontwikkeld. Hier liggen gevaren, maar ook kansen voor het verbeteren van de molenbiotoop.

Probleem: bebouwing of nieuwe beplanting die te hoog wordt.

Oplossing: bij de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk kan de eigenaar van de molen met projectontwikkelaars en gemeente in gesprek gaan over eventuele bouwhoogtes en soort beplanting die men gaat aanleggen.

Met de nieuwe bewoners wordt het lastiger communiceren. Ook zij dienen de molenbiotoop te respecteren als zij hun tuin gaan inrichten. Goede voorlichting door zowel de verkopers van de nieuwe woningen, samen met de gemeente en de eigenaar van de molen aan de nieuwe bewoners in een vroeg stadium, kunnen problemen op de lange termijn voorkomen.

Tevens kan men bij de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk gelijk proberen enkele knelpunten in de spoorzone op te lossen.

Beheer: niet van toepassing.

Vrijwilligers: nee.



Foto 15: zicht vanaf de spoorbaan naar het noordwesten, de voorbelasting voor het bouwrijp maken voor de nieuwbouwwijk is al gerealiseerd. In dit kader moet men al in gesprek zijn met gemeente om kansen op te pakken.

10. Eindbeeld

Door het verwijderen van snelgroeiende, hoge boomsoorten en coniferen en deze al dan niet te herplanten met lagere boomsoorten, heesters of coniferen, wordt de windvang van de Babbersmolen aanzienlijk verbeterd. Met het herplanten van bomen dient men er rekening mee te houden welke eigenschappen de boom heeft. Een snelgroeiende hoge boom als populier, moet men niet vervangen door de zelfde soort, immers het probleem doet zich dan over tien tot vijftien jaar weer voor.

Foto 14: de Babbersmolen heeft een belangrijke functie voor educatie. Niet alleen rond het molenerf wordt daar rekening mee gehouden, ook op grotere afstand. Goed uitzicht op de molen, voorlichtingspanelen en een rustpunt kunnen bijdrage tot kennisverrijking bij de recreanten.



Diverse houtsingels worden omgezet tot hakhoutbeheer met overstaanders waardoor de brede zone rond de Babbersmolen een groen karakter behoudt. Monumentale bomen rond het tennisveld en op de begraafplaats blijven gehandhaafd.

Er zullen zichtlijnen ontstaan die ertoe bijdragen dat passanten, omwonende en recreanten de Babbersmolen beter kunnen zien. Dit zal niet alleen de belevingswaarde van de Babbersmolen en de omgeving versterken, maar ook de cultuurhistorische waarde naar de andere stadsmolens in Schiedam. De cultuurhistorische waarde samenhang in het gebied wordt ook verhoogd door de Poldervaart en de bijbehorende keersluis nabij de A4 duidelijker in beeld te brengen. Ook van cultuurhistorische waarde is de vangpijp op het grasland naast de molen. Men zou kunnen overwegen de vangpijp weer meer zichtbaar te maken door rietschermen er omheen te plaatsen, natuurlijk niet om eenden te vangen, maar vanuit een educatieve rol. Om vangpijp en het omliggende grasland te versterken zouden de naastgelegen volkstuintjes kunnen worden omgevormd tot een molenerf met moestuin, akkertjes of hooiland. Direct rond de molen kan men overwegen nog extra halfstamfruit, bessenstruiken en hagen aan te planten ter versterking van het molenerf.

Door keuzes te maken om enkele hoge beplantingen te verwijderen, zal er betere windvang voor de molen ontstaan. De turbulentie die optreedt bij wind die door het bladerdak van hoge bomen heen komt zal vanuit een aantal windrichtingen aanzienlijk worden teruggedrongen.

Door de aanwezigheid van oude en hoge bomen binnen de molenbiotoop is het onmogelijk om op kort en middellange termijn (1 tot 10 jaar) de molenbiotoop volledig perfect ingericht te krijgen. Sommige bomen zullen voorlopig worden gedoogd, maar er zal geen levensverlengend onderhoud gepleegd worden. Indien een boom komt te overlijden of een gevaar oplevert voor de omgeving, dan wordt hij verwijderd en wordt er een keuze gemaakt of er al dan niet een nieuwe boom of struik wordt terug geplant. Ook bij beplanting in de volkstuinten zal geleidelijk aan de hogere bomen en vooral de coniferen worden verwijderd. Ook dit zal niet binnen twee of drie jaar gerealiseerd zijn omdat de bomen vaak een emotionele waarde hebben voor de eigenaar/ huurder. Bij herplant is het natuurlijk van groot belang dat de nieuwe soort niet hoger wordt dan in de desbetreffende molenbiotoop is toegestaan.

11. Kosten en uitvoering

In dit hoofdstuk wordt een indicatie gegeven van de kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden die kunnen bijdragen tot een verbetering van de molenbiotoop van de Babbersmolen. De prijsindicatie is opgesteld met medewerking van de heer Peter Jobse van Van Reijm bv. uit Nieuwerkerk aan den IJssel.

De prijsindicatie is gebaseerd op werkzaamheden met machinaal maaien en zagen, zaagwerk met behulp van een mobiele grote kraan, trekker met aanhanger, wortelfrees, gebruik van rijplaten en een versnipperaar voor takken en stammen tot een diameter van 25 cm. Transport van machines is niet in de prijsindicatie opgenomen. De prijsindicatie is exclusief BTW. Aan de prijsindicatie kunnen geen rechten en plichten worden ontleend.

Nr.	Element	Werkzaamheden	Kosten €
9.01	Halfstamfruitbomen	Snoeien per jonge boom	35,00
		Snoeien boom > 15 jaar	55,00
9.02	Bepanting tuinsector 1	Verwijderen eik en berk	150,00
		Verwijderen populier	750,00
9.03	Bepanting tuinsector 2	Verwijderen coniferen p/ st	150,00 tot 500,00
		Kandalaberen treurwilg	500,00
9.04	Bepanting tuinsector 3	Verwijderen diverse coniferen /st	150,00 – 500,00
		Verwijderen coniferen haag	750,00
9.05	Bepanting tuinsector 4	Verwijderen coniferen totaal	2.500,00
		Verwijderen esdoorn langs pad	200,00
		Aanplant (excl. Struik of boom)/ st	75,00
		Verwijderen prunus	200,00
9.06	Bepanting tuinsector 5	Snoeien per jonge boom	35,00
		Snoeien boom > 15 jaar	55,00
		Terug zetten elzen tuin	350,00
		Terug zetten hazelaar tuin	100,00
		Terug snoeien meidoorns	100,00
		Terug snoeien krulwilg	250,00
		Terugzetten hazelaar bij haag	200,00
		Verwijderen afval bij haag / ton	120,00
9.07	Bepanting tuinsector 6	Snoeien haag per keer handwerk	300,00
		Verwijderen coniferen/ st	150,00 – 500,00
		Alle tuinen oprooien	5.000,00
		Diepfrezen en plantklaar maken	2.500,00
		Slopen opstellen	--
		Afvoeren schoon sloopafval / ton	120,00
Nr.	Element	Werkzaamheden	Kosten €

9.08	Bepanting tuinsector 7	Verwijderen hoge coniferen/ st	250,00 – 750,00
9.09	Hakhout langs sloot	Afzetten 1x 4 jaar/ m ¹	25,00
9.10	Hakhout griend op eiland	Afzetten 1x 4 jaar / m ²	15,00
		Maaien en afvoer gras / per beurt	--
9.11	Overhoekje naast tuinen	Afzetten oppgaande begroeiing	2.000,00
		Terugzetten heesters	500,00
		Takkenrillen	250,00
		Inplanten (excl beplanting)	70,00
9.12	Singel langs Poldervaart	Verwijderen	5.500,00
		Uitfrezen wortels	1.000,00
		Herstel kadelichaam	2.500,00
		Inzaaien kadelichaam	500,00
9.13	Bomenrij in grasveld	Verwijderen dikke bomen / st	900,00
		Verwijderen dunne bomen / st	100,00
		Grasveld maaien en afvoeren	--
9.14	Elzenbosjes langs pad	Afzetten bosje 1	2.500,00
		Afzetten bosje 2	3.500,00
		Afzetten bosje 3	2.500
		Verwijderen grote den bosje 3	300,00
		Planten knotbomen (ex matr.)/ st	35,00
9.17	Hakhout langs Poldervaart	Afzetten hakhout / 10 m ²	250,00
9.18	Wilgenbos-eiland	Afzetten hakhout en afvoer hout	5.500,00
		Noodbrug naar eiland	200,00
9.19	Houtsingel rond tennisbaan	Verwijderen populieren / st	900,00
		1e x Afzetten tot hakhout / 250 m ²	1.000,00
		Verwerken tot takkenril / 250m ²	100,00
		Regulier afzetten hakhout / m ²	75,00 – 100,00
9.20	Populieren P-plaats	Verwijderen / st	750,00 – 1.000,00
9.21	Zichtlijn noordoost	Verwijderen opgaande bomen/ st	500,00
		Afzetten esdoorns nabij tuinen	2.500,00
9.23	Zichtlijn naar P-plaats	Verwijderen 8 bomen	1.750,00

Aan bovenstaande bedragen kunnen geen rechten en plichten worden ontleend.

12. Hoe nu verder?

Het is nu aan u, de molenvrijwilligers en de moleneigenaar om invulling te geven aan het beheer van uw molenbiotoop. Hierbij kan dit beheerplan u op weg helpen. Sommige onderdelen uit het beheerplan zullen vrij snel kunnen worden uitgevoerd, maar soms dient u nog veel overleg te plegen en geduld te hebben om iets voor elkaar te krijgen. Mogelijk dat u zelf zaken rond de molenbiotoop kunt organiseren of uitvoeren. Maar schroom niet om hierbij (professionele) hulp te vragen, bijvoorbeeld bij de gemeente Schiedam, het Erfgoedhuis, De Groene Motor, groenbedrijven of andere organisaties met kennis van zaken.

Van groot belang dat de molenaars en de eigenaren van de molen in gesprek gaan en blijven met hun omgeving. Hierbij zijn het bestuur en de bewoners van de volkstuintencomplex, de tennisvereniging en de vereniging Poldervaart een zeer belangrijke partner. Betrek de gebruikers van de volkstuinten, bewoners van Schiedam, scholen en bedrijven bij de molen door activiteiten te organiseren zowel op educatief vlak als op het beheer van de molenbiotoop. De gemeente Schiedam en de Groene motor in Delft kunnen daar mogelijk in faciliteren of ondersteunen. Zorg voor het werken met vrijwilligers dat ook dit goed wordt voorbereid. Maak een ARBO-plan waarmee men de veiligheid van de vrijwilligers en omstanders weet te waarborgen. Gebruik goed en scherp gereedschap en voorzie de vrijwilligers van persoonlijke beschermingsmiddelen. Zorg ervoor dat de vrijwilligers weten wat ze doen door ze cursussen aan te bieden of in het veld goed te begeleiden. Het inzetten van vrijwilligers zal echter een beperkte factor zijn, immers vanuit alle kanten van de maatschappij wordt ingezet op vrijwilligers. Probeer de vrijwilligers daarom vooral in te zetten in kleine projectjes om zo effectief met de uren bezig te zijn. Vooral met de eigenaren van het groen (grotendeels de gemeente Schiedam) zullen goede afspraken gemaakt moeten worden om niet alleen een stuk achterstallig of omvormingsbeheer toe te passen, maar ook het onderhoud te waarborgen.

Het is te adviseren om de werkzaamheden die verricht moeten worden goed en op tijd voor te bereiden. Zaagwerkzaamheden vinden meestal plaats in de periode november – februari. De voorbereiding voor het snoeiwerk dient men daarom al rond de zomer te gaan plannen. Immers misschien moeten er wel kapvergunningen worden aangevraagd of offertes bij gespecialiseerde bedrijven.

Neem in het voorjaar het beheerplan door en maak een planning voor het komende seizoen. Evalueer dan ook de werkzaamheden die het afgelopen jaar zijn verricht en stel uw prognose en verwachtingen aan de hand hiervan eventueel bij. Neem in ieder geval niet te veel “hout op de vork”. Een boom omzagen is op zich niet veel werk, maar besef dat het opruimen van de omgezaagde boom 4x zo veel tijd in beslag neemt.

Voorkom dat u tijdens het uitvoeren van uw beheerplan voor verrassingen komt te staan. Het is van groot belang om rekening te houden met de ecologische omstandigheden rond de Babbersmolen. Voorafgaande het snoeiwerk bent u verplicht om te (laten) onderzoeken of door uw ingreep geen beschermde planten of dieren worden bedreigd. Hou rekening met een kapvergunning. De doorlooptijd bedraagt al snel 8 weken. Ook dient men rekening te houden met eventuele kabels en leidingen die in de grond liggen, zeker als men van bomen de wortels ook wil (laten) verwijderen met een stobbefrees. Een zogenoemde Klick melding is dan verplicht.

13. Notie St. Schiedamse Molens n.a.v. bespreking december 2017.

Stichting De Schiedamse Molens beseft dat in het molenbiotoopgebied van de Babbersmolen verschillende belangen spelen. Om tot een groenbeheerplan te komen waar alle belanghebbenden mee kunnen leven zal iedereen wat water bij de wijn moeten doen. Nadat bij elk aandachtspunt de mening van alle belanghebbenden in beeld is gebracht, denken wij een redelijk inzicht te hebben gekregen in ieders wensen. Wij willen daarop onderstaand voorstel doen en hopen hiermee tegemoet te komen aan de andere partijen.

De 100-meterzone rondom de molen heeft de grootste prioriteit. Wij willen in dit gebied graag dat:

- wij samen met het volkstuinbestuur de huidige huurders peilen in hoeverre zij mee willen werken aan het terugbrengen van hun beplantingshoogte tot de molenbiotoopwaarde. Daarna zal bekeken moeten worden hoe uitvoering kan worden gefinancierd en georganiseerd.
- volkstuinen zonder eigenaar door Volkstuindersvereniging Vijfsluizen zodanig worden aangepakt dat ze voldoen aan de maximale hoogte van de molenbiotoop.
- nieuwe volkstuinders in deze zone hun tuin binnen een afgesproken periode moeten afstemmen op de maximale hoogte van de molenbiotoop. Dit dient actief gehandhaafd te worden door de vereniging. Een obstakel daarbij kan zijn dat voor de hoge beplanting in een aangeboden tuin eerst moet worden betaald vanwege de groenwaarde, maar daar bovenop nog extra geld kost vanwege de verplichte verwijdering. Een oplossing zou kunnen zijn om te hoge beplanting juist als negatieve waarde te definiëren. Een volkstuinder die zijn tuin van de hand wil doen kan er dan meer voor krijgen als hij/zij eerst de te hoge beplanting aanpast.
- fruitbomen langs de lanen tijdig worden gesnoeid zodat ze niet hoger worden dan de molenbiotoophoogte toestaat.
- zaailingen en wortelopschot in de openbare ruimte door de gemeente worden verwijderd en evt. vervangen worden door laagblijvend groen.
- een beeldbepalende of monumentale boom kan blijven staan maar hoeft niet te worden vervangen na afsterven.

Voor het gebied van 100 tot 400 meter vanaf de molen stellen wij het volgende voor:

- Stichting De Schiedamse Molens zal niet actief volkstuinders benaderen voor aanpassing van hun beplanting. Wensen onzerzijds voor specifieke beplanting zullen wij voorleggen aan het volkstuinbestuur.
- Als tuinders ons op eigen initiatief benaderen voor het toppen/kappen van een boom verwijzen wij door naar het volkstuinbestuur.
- Monumentale of beeldbepalende bomen kunnen in principe blijven staan maar wij hopen dat na natuurlijk afsterven er gekozen wordt voor een laagblijvende of snoeibare soort. We hopen samen met het volkstuinbestuur een specifieke folder te mogen ontwikkelen t.b.v. de tuinen waar dit op van toepassing is met suggesties voor geschikte boomsoorten.
- Fruitbomen langs de volkstuinlanen worden tijdig gesnoeid zodat ze niet hoger worden dan de molenbiotoophoogte toestaat.
- Nieuwe volkstuinders in deze zone moeten hun tuin binnen een afgesproken periode afstemmen op de maximale hoogte van de molenbiotoop. Dit dient actief gehandhaafd te worden door de vereniging.
- Wij laten ons bezwaar tegen de hoge bomenlanen op het volkstuincomplex en langs het fietspad rusten maar hopen dat daar in de toekomst gekozen zal worden voor een kleinere soort.

- Zaailingen en wortelopschot langs de Poldervaart en de lanen van het volkstuincomplex worden door de gemeente jaarlijks of tweejaarlijks gesnoeid of verwijderd en evt. vervangen door laagblijvend groen.
- Bomen langs de Poldervaart aan de volkstuinkant worden na natuurlijk afsterven niet automatisch herplant.
- Wij zien af van zichtlijnen buiten het 400 meter-gebied en gaan akkoord met enkele zichtlijnen langs de Poldervaart ten noorden en zuiden van de molen.
- De zichtbaarheid van de molen vanaf het parkeerterrein achter Sg Spieringshoek en de naastgelegen brug over de Poldervaart wordt verbeterd.
- Het groenonderhoud t.b.v. de molenbiotoop wordt door de gemeente geborgd in beleids- en uitvoeringsdocumenten.

Naschrift Bureau Schildwacht & Roetemeijer:

Het beheerplan is door ons opgesteld na de eerste interviews/ bijeenkomst en de daaruit komende mogelijkheden en onmogelijkheden. Na diverse overleggen en bijstellingen is een beheerplan ontstaan waar diverse partijen voor- en nadelen in zagen. Doordat de stichting de Schiedamse Molens met het beheerplan in de hand het gesprek is aangegaan met de diverse organisaties, is uiteindelijk een compromis gevonden. Uiteindelijk zijn uit het oorspronkelijke beheerplan enkele onderdelen aangepast en geschrapt. Uiteraard zijn wij als opstellers van het beheerplan blij dat de diverse partijen onderdelen uit ons rapport hebben weten te omarmen en dat hiermee de dialoog is ontstaan tot het komen van een goed molenbiotoop.

Wij zijn ervan overtuigd dat in de komende jaren de molenbiotoop rond de Babbersmolen aanzienlijk zal verbeteren zonder dat afbreuk doet aan de landschappelijke en ecologische waarden van de omgeving.

14. Bijlage 1: Bestemmingsplannen en regelgeving

Voor de molen De Speelman zijn verschillende bestemmingsplannen en de provinciale verordening van kracht.

Provinciale Verordening, Artikel 16: molenbiotoop

Artikel 16 Molenbiotoop

Lid 1 molenbiotoop

Bestemmingsplannen voor gronden gelegen binnen de molenbiotoop van traditionele windmolens, zoals aangeduid op kaart 11, moeten de vrije windvang en het zicht op de molen voldoende garanderen. Daartoe worden in de bestemmingsplannen regels opgenomen die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) binnen de straal van 100 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of beplanting aanwezig zijn, hoger dan de onderste punt van de verticaal staande wiek;
- b) binnen de straal van 100 tot 400 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, moet wat betreft nieuwe bebouwing en beplanting het volgende zijn geregeld:
 - I. Als de molen is gelegen in het gebied buiten de bebouwingscontouren (zoals aangegeven op kaart 1) mag de maximale hoogte niet meer bedragen dan 1/100ste van de afstand tussen bouwwerk en beplanting en het middelpunt van de molen, gerekend met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek (1 op 100-regel).
 - II. Als de molen is gelegen in het gebied binnen de bebouwingscontour (zoals aangegeven op kaart 1) mag de maximale hoogte van bebouwing en beplanting niet hoger zijn dan 1/30ste van de afstand tussen bouwwerk en beplanting en het middelpunt van de molen, gerekend met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek (1 op 30-regel).
 - III. Als de onder i en ii bedoelde molenbeschermingszone zowel binnen als buiten de bebouwingscontour is gelegen, dan geldt het volgende:
 - Molen binnen de bebouwingscontour:
Binnen en tot de bebouwingscontour geldt de 1 op 30-regel. De toegepaste bebouwings- en beplantingshoogte op deze grens wordt buiten de bebouwingscontour horizontaal doorgetrokken tot daar, waar op grond van de berekening voor een molen buiten de bebouwingscontour een grotere hoogte kan worden toegestaan (1 op 100-regel, gerekend met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek).
 - Molen buiten de bebouwingscontour:
Tot de bebouwingscontour geldt de 1 op 100-regel, gerekend met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek. De toegestane bebouwings- en beplantingshoogte op deze grens is het vertrekpunt voor de 1 op 30-lijn (vanaf dit punt moet een schuine lijn worden getrokken met een stijging van steeds 1 meter hoogte per 30 meter afstand).

Lid 2 uitzondering voor situaties met bestaande beperkingen

In afwijking van het bepaalde in lid 1 onder b is het oprichten van nieuwe bebouwing mogelijk als:

- a) er sprake is van een situatie waarin vrije windvang en het zicht op de molen al beperkt zijn door bebouwing, zolang de vrije windvang en het zicht op de molen niet verder worden beperkt,
óf:
- b) zeker is gesteld dat de belemmering van de windvang en het zicht op de molen door maatregelen elders in de molenbeschermingszone worden gecompenseerd.

Lid 3 molens met een bijzondere molenbiotoop

Bestemmingsplannen voor gronden gelegen binnen de molenbiotoop van traditionele windmolens, aangeduid op kaart 11 als molens met een bijzondere molenbiotoop, moeten de vrije windvang en het zicht op de molen voldoende garanderen. Daartoe worden in de bestemmingsplannen regels opgenomen die voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a) de molenbiotoop omvat een cirkel met een straal van 400 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen;
- b) binnen de molenbiotoop gelden door de gemeente te bepalen beperkingen voor de hoogte van nieuwe bebouwing en beplanting, waarbij zowel rekening wordt gehouden met het belang van de molen als de belangen van bestaande functies en bebouwing.

De bestemmingsplannen

De molenbiotoop van de molen de Babbersmolen valt binnen twee bestemmingsplannen. Als eerste staat de molen binnen het bestemmingsplan Harga.

De molenbiotoop is 400 meter, gemeten uit het midden van de molen en valt daardoor ook ruim binnen het bestemmingsplan Nieuwland.

Bestemmingsplan Harga, Nieuwland

Binnen deze bestemmingsplannen wordt een vrijwaringszone benoemd voor de molenbiotoop. Voor bestemmingsplan Harga betreft het artikel 30.4. Voor bestemmingsplan Nieuwland betreft het artikel 25.3. In beide gevallen is de inhoud hetzelfde.

Vrijwaringszone - molenbiotoop

Binnen de 'Vrijwaringszone - molenbiotoop 100 meter' mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of hoogopgaande beplanting of bomen worden aangebracht hoger dan de onderste punt van de verticaal staande wiek van de molen.

- a) Binnen de 'Vrijwaringszone - molenbiotoop 400 meter' mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of hoogopgaande beplanting of bomen worden aangebracht hoger dan de 1/30ste van de afstand tussen het bouwwerk of de beplanting tot het middelpunt van de molen vermeerderd met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek van de molen.
- b) Burgemeester en wethouders kunnen afwijken van het bepaalde onder a en b voor het oprichten van ondergeschikte bouwdelen, dakkapellen en het vergroten van de (nok)hoogte, mits:
 1. dit is toegelaten op grond van de regels van de andere bestemmingen waarmee de aanduiding 'Vrijwaringszone - molenbiotoop 100 meter' of 'Vrijwaringszone - molenbiotoop 400 meter' samenvalt én sprake is van een situatie waarin de vrije windvang en het zicht op de molen reeds beperkt is door bebouwing of beplanting, mits de vrije windvang en het zicht op de molen niet verder wordt beperkt, en
 2. vooraf de Stichting 'De Schiedamse Molens' gehoord wordt.

Tevens kan het van belang zijn dat er in het bestemmingsplan artikelen zijn opgenomen ter bescherming van het groen.

Algemeen

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

- a) de aanleg van bestratingen of andere oppervlakteverhardingen;
- b) grondwerkzaamheden, waartoe ook wordt gerekend het ontginnen, verlagen, afgraven, diepploegen, woelen en mengen van gronden;
- c) het aanleggen, verdiepen, verbreden of dempen van sloten, watergangen en overige waterpartijen;
- d) het ontginnen van grasgronden;

- e) het scheuren van grasgronden, anders dan ten behoeve van het herinzaaien van de gronden;
- f) het verwijderen, rooien of kappen van bomen of andere houtopstanden hoger dan 1,50 meter;
- g) het verwijderen van oevervegetaties;
- h) de aanleg van oeverbeschoeiingen, kaden of aanlegplaatsen;
- i) het aanbrengen van boven- of ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur dan wel het indrijven van enig ander voorwerp.

Uitzondering

Het in lid 7.4.1 bedoelde verbod is niet van toepassing op werken of werkzaamheden welke:

- a) het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen;
- b) reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan dan wel mogen worden uitgevoerd krachtens een verleende vergunning.

Toetsingscriteria en voorwaarden

De in lid 7.4.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:

- a) de aanwezige natuur- en landschapswaarden niet worden of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor herstel van die waarden niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind;
- b) vooraf advies wordt ingewonnen bij de stadsecoloog.

15. Bijlage 2: Lijst me boomsoorten

(Sier)bomen (*inheems)

Acer campestre 'Elsrijk veldesdoorn': 8-10 meter - compacte kroon. *

Acer 'Crimson King' rode rsdoorn : 8-10 meter - bruinrode uitloop, met rode bladeren - kegelvormige kroon.

Acer rubrum 'Red Scanlon' rode esdoorn: 8-10 meter - mooie herfstkleur - zuilvormige boom.

Aesculus carnea 'Briottii' kastanje: 10-12 meter - roze/rode herfstkleur - gele herfstkleur.

Cercidiphyllum japonicum Judasboom: 6-8 meter - geeloranje herfstverkleuring - voor de goede neus een zoete koekjeslucht.

Davidia involucrata vaantjesboom: 5-8 meter - witte vaantjes/zakdoekachtige bloemen - zeer decoratief.

Juglans regia 'Broadview' walnoot: 8-12 meter - lekkere vruchten. *

Koelreuteria paniculata blaasjesboom: 3-5 meter - gele bloempluimen - opgeblazen vruchten na de bloei.

Liquidambar styraciflua 'Worplesdon' amberboom: 8-12 meter - oranjejurperrode herfstverkleuring - compacte kroon.

Magnolia 'Heaven Scent' beverboom: 4-7 meter - roze tulpachtige bloem.

Magnolia kobu beverbooms: 3-5 meter - eerst witte bloemen, daarna blad.

Malus 'Red Sentinel' sierappel: 4-6 meter - witroze appelbloesem - lang bewaarbare rode vruchten, zeer decoratief.

Paulownia tomentosa Anna Paulownaboom: 8-12 meter - blauwpaarse bloem in het voorjaar.

Prunus serr. 'Kanzan' Japanse sierkers: 4-6 meter - zeer uitbundig roze bloeiend.

Prunus serr. 'Amanogawa' Japase sierkers: 3-5 meter - zuilvormige groei - opvallende roze bloesem.

Pyrus calleryana 'Chanticleer' sierpeer: 5-8 meter - witbloeiend voor het blad, rode herfstverkleuring.

Pyrus sal. 'Pendula' sierpeer: 5-7 meter - grijsgroene, wilgachtige bladeren - mooie solitaire boom.

Robinia m. 'Casque Rouge' rode accasia: 4-7 meter - roze opvallende bloei.

Sorbus 'Joseph Rock' lijsterbes: 6-10 meter - witbloeiend met gele bessen, contrasteert mooi tegen de najaarskleuren van de boom.

Tetradium daniellii bijenboom: 5-8 meter - witbloeiend, daarna rode opvallende vruchten - later bloeiend, zeer geschikt voor bijen.

Halfstamappels en halfstam peren: tot 8 meter hoog – goed te snoeien – eetbaar – veel rassen

(Sier)heesters

Acer negundo 'Variegatum' *vederesdoorn*: 4-5 meter - witte bladrand - compacte boom.

Amelanchier lamarckii *krentebloom*: 4-5 meter - witte bloemen, rode bes (snel door vogels gegeten) mooie herfsttint *.

Buxus sempervirens *palmboompje*: tot 5 meter hoog struikje- groenblijvend- gevoelig voor Buxusmot- goed te snoeien *.

Buddleja davidii *vlinderstruik*: tot 4 meter hoge struik –bloeiend op 1 jarig hout – vlindervriendelijk

Cercis canadensis 'Forest Pansy' *Amerikaanse judasboom*: 4-5 meter - bloeit lichtroze voor het blad op oud hout - rode bladkleur – herfstkleur.

Cornus avelana *hazelaar*: brede struik 3-6 m hoog- eetbaar – goed af te zetten *.

Cornus sanguinea *rode kornoelje*: 4 m hoog- rood hout, besdragend- goed te snoeien *.

Cornus kousa chinensis *Chinese kornoelje*: 4-6 meter - witte bloem, rode opvallende vruchten

Crataegus levigata *tweestijlhge meidoorn*: tot 5 m hoge struik- bloeit rozerood – rode bessen in najaar- doornen *.

Crataegus monogyna *éénstijlige meidoorn*: tot 8 m hoge struik- bloeit wit – rode bessen in najaar- doornen – veel als haag – makkelijk te snoeien *.

Euonymus europaeus *kardinaalsmuts*: 4-6 meter - onopvallende bloei - opvallende rode vruchtjes *.

Ilex aquifolium *hulst*: 4-7 meter - witte bloem, rode bes – wintergroen *.

Ligustrum vulgare *wilde liguster*: tot 3 meter hoog – veelstammig – witte bloemen en zwarte bessen – makkelijk te snoeien – te gebruiken als heg *.

Mahonia media 'Winter sun': tot 1½ meter hoge groenblijvende struik – geel bloeiend – zeer bijvriendelijk.

Prunus spinosa *sleedoorn*: tot 4 meter hoge struik- vroeg bloeiend wit- donker blauwe bessen – scherpe doorns *.

Ribes sanguineum 'King Edward VII' *rode ribes*: tot 1½ m hoog – goed te snoeien – roze bloemen april – juni.

Rhamnus catharticus *wegedoorn*: tot 5 meter hoge struik – groeit op kalkrijke droge grond- drachtplant voor bijen en vlinders *.

Rhamnus frangula *vuilboom*: tot 5 meter hoge struik- onopvallende bloemen – kleine donkere besjes in najaar – insectenvriendelijk *.

Rosa canina *hondsroos*: struik tot 3 meter – behoefte en licht en zon – roze bloemen en rode vruchten *.

Rosa rugosa *bottelroos*: 1-2 meter hoog – roze bloemen en oranje vruchten – veel gegeten door vogels *.

Rosa rubiginosa egelantier: struik tot 2.60 m – graag zonlicht – bloeit wit tot roze *.

Salix cinerea grauwe wilg: tot 6 meter – vochtige grond – makkelijk te snoeien – veel concurrentiekracht *.

Salix purpurea bittere wilg: tot 4 meter hoge breed uitgroeiende struik – matige concurrentiekracht *.

Salix triandra amandelwilg: 6-8 meter hoog – voedselrijke en natte plaatsen – goed als griendhout *.

Salix viminalis katwilg: lange weinig vertakte struik tot 6 meter - vochtige plaatsen – ook als knotboom *.

Sambucus nigra gewone vlier: struikachtige boom tot 7 meter – rijk bloeiend schermbloemig - donkerpaarse bessen – eetbaar – aantrekkelijk voor insecten en vogels *.

Seringa vulgaris gewone sering: bloeit in trossen mei-juni – wit tot paars – 5 meter hoog

Viburnum opulus Gelderse roos: tot 4 meter hoge struik - rijk bloeiend, rode bessen *.

(Sier)coniferen

Cedrus deodara: 5-8 meter - blauwgroene bladkleur - karakteristieke vorm.

Cedrus libani 'Glauc': 5-8 meter - blauwgroene bladkleur.

Chamaecyparis lawsoniana 'Columnaris': 6-9 meter - blauwgroene kleur.

Chamaecyparis pisifera 'Sungold': 1-1½ meter – langzaam groeiend - geelgroene kleur.

Cryptomeria japonica 'Cristata': 5-8 meter - groene kleur - sierwaarde door de mooie hanenkammen.

Juniperus squamata 'Bleu carpet': struik tot 1 meter hoog – blauwgrijs van kleur.

Picea omorika: 4-8 meter - groengrijze bladkleur - slanke groeivorm.

Picea glauca 'conica': beter bekend als kerstboom – tot 3 meter hoog – fijne naalden

Pinus pariflora 'Negishisi': mooi compact – hoogte tot 4 meter – grove naalden blauwgroen.

Pinus leucodermis 'Compact gem': dwergvorm tot 1½ meter hoog – stelt eisen aan grond.

Thuja occidentalis 'smaragd': langzaam groeiende conifeer – wordt uiteindelijk 6 meter hoog

Taxus media 'Hicksii' Venijnboom: – langzame groeier tot 10 m – goed te snoeien *.



Taxus baccata 'David' Venijnboom: gele zuilvormige boom tot 2 meter – goed te snoeien *.

Voor extra informatie met betrekking tot inheemse soorten, gebruik en bestuiving bij vruchtbomen: zie ook de brochure **Maak je Landschappelijk Erfgoed** van Bureau Schildwacht, (www.bureau-schildwacht/particulieren).

16. Bijlage 3: Namen beplantingskaart

Voor het opstellen van het beheerplan is gebruik gemaakt van een beplantingsplan. De bomen en struiken die binnen de molenbiotoop aanwezig zijn, werden op kaart ingetekend en aan de hand van de Actuele hoogtekaart Nederland ingemeten.

De bomen en struiken op het beplantingsplan zijn als volgt weergegeven met afkortingen:

-  Boom of struik die recentelijk is afgezet als hakhout
-  Boom of struik
- ? onbekend
- ?W krul (?) wilg
- AB abeel
- CA catalpa
- CF conifeer

- ED esdoorn
- FB fruitboom
- GE gewone es
- HA hazelaar
- HH hakhout
- KW knotwilg
- MB meelbes
- MD meidoorn
- LS laurierstruik
- PO populier
- SW schietwilg
- Taks taxonium
- TW treurwilg
- VE veldesdoorn
- ZB (zachte) berk
- ZE zwarte els

17. Bijlage 4: Verklarende woordenlijst

In de tekst worden diverse termen gebruikt die hieronder zullen worden verklaard.

Afzetten beplanting

Bij afzetten van beplanting worden alle takken en stammen van een boom of struik tot 20-40 cm hoogte boven de grond afgezaagd.

Bloeden van bomen

Diverse bomen hebben een dusdanige sterke sapstroom en moeite om hun wonden af te dichten dat als de sapstroom nvanuit de wortels richting de top gaat, zij de wond niet kunnen afdichten en het boomvocht uit de wonden stroomt. Deze bomen kunnen alleen in de periode oktober – december worden gesnoeid omdat dan de sapstroom vanuit de top richting de wortels gaat of stil staat. Denk aan boomsoorten zoals berk, walnoot en esdoorn.

Bosplantsoen

Benaming voor goed doorwortelde boompjes of struikjes die ongeveer 2 jaar oud zijn en een hoogte hebben van 85-150 cm.

Geriefhout

Geriefhout bestaat uit knotbomen of bosjes met stobben/ hakhout. Na het afzetten van het geriefhout werd dit hout in vroegere tijden gebruikt voor eigen gebruik: esenhout voor stelen van gereedschap, eiken als rasterpalen, berkenhout voor bezems, wilgenhout voor bonenstaken, vlechtschermen of voor kachelhout.

Hakhout

Is de benaming van onderhoud waarbij hout met regelmaat wordt gekapt/ afgezet van bomen en struiken. De boom wordt daarbij niet helemaal gekapt, maar tot net boven de stambasis. Op de stronk laat men soms een 'spartelg' staan waaruit dan weer een nieuwe boom groeien kan.

Halfstamfruit

Een maatgeving van fruitbomen waarbij de eerste gesteltakken op een hoogte van 120 tot 170 cm hoogte zitten.

Heester

Een struikvormige houtachtige plant.

Herplanten

Een boom of struik die al dan niet op de zelfde plaats wordt geplant.

Hoogstamfruitbomen

Een maatgeving van fruitbomen waarbij de eerste gesteltakken op een hoogte van 170 tot 200 cm hoogte zitten.

Molenaar

Persoon die al dan niet als vrijwilliger de molen bediend en/ of onderhoud.

Moleneigenaar

Een persoon of organisatie die eigenaar is van de molen.

Molenbiotoop

Een zone van 400 meter rond een molen waarvoor regels zijn opgesteld om de windvang van de molen te kunnen waarborgen.

Kandelaberen

Een vorm van snoeien bij grotere bomen, waarbij de takken zodanig worden terug gesnoeid dat er vrijwel geen eenjarig hout meer aanwezig is. Kandelaberen wordt meestal eens in de 3-6 jaar toegepast.

Knotboom

Een op een minimale hoogte van 150 cm boven de grond, met regelmaat gesnoeide boom. Op de plaats waar de takken met regelmaat worden afgesnoeid ontstaat meestal een grillige knoest met gaten en holtes. Er zijn meerdere soorten bomen die als knotboom kunnen worden gesnoeid (zwarte els, es, wilg, iep, kastanje, linde, populier).

Laanboom

Maataanduiding van een meerjarige houtachtige boom al dan niet vrijstaand. Laanbomen kunnen verschillende afmetingen hebben. De afmetingen worden in het vakjargon aangeduid met de omtrek van de stam, gemeten op borsthoogte.

Leiboom

Een boom die met regelmaat in een horizontaal vlak wordt gesnoeid. Er zijn meerder soorten bomen die als leiboom kunnen worden gesnoeid waarvan de leilinde en de dakplantaan de bekendste zijn.

Planten

Kan tweezijdige betekenis hebben:

- i. Meervoud van een plant, een kruidachtige of meerjarige gewas.
- ii. Werkvorm, het planten/ aanbrengen van een gewas.

Snoeien beplanting

Het snoeien van beplanting vind meestal kleinschalig plaats waarbij een tak voor (een deel) wordt terug genomen.

Stobbe

Een stobbe is het onderste deel van de boom, daar waar deze overgaat n het wortelstelsel. Bij het afzetten van een boom of struik kan er een grillige stobbe ontstaan met gaten en holtes.

Stobbefrees

Een machine die in staat is om stobben uit de grond weg te frezen waardoor de ruimte geschikt wordt voor het planten van nieuwe bomen of struiken.

Windrecht

Het recht dat de molen heeft verkregen om een molen te kunnen laten draaien.

Een belangrijk gevolg van het windrecht was dat in het verleden niemand was toegestaan in de buurt van de molen iets te bouwen of op te richten wat voor windbelemmering zou kunnen zorgen.

Windvang

Is een term die verwijst naar de hoeveelheid wind die de molen kan ontvangen. Windvang is niet alleen belangrijk vanuit de desbetreffende windrichting die bij de molen aankomt, maar ook de zone die aan de achterzijde van de wiek de molen weer kan verlaten.

18. Bijlage 6: de opstellers van dit beheerplan

Bureau Schildwacht

Bureau Schildwacht is opgericht in september 2009. En houdt kantoor in Gouderak.

Wij zijn een op landschap, cultuurhistorie en ecologie gespecialiseerd adviesbureau. Bij ons kunt u terecht voor ontwerpen, toetsen en directievoering bij landschappelijke ingrepen en groenprojecten. Wij krijgen opdrachten van zowel overheden, natuurorganisaties als van particulieren.

Onze specialiteit is om vraagstukken in het kader van de Ruimtelijke Ordening in een brede context te plaatsen met Landschap, Cultuurhistorie en Ecologie. Wij staan bekend om onze gebiedskennis en objectiviteit, waarbij wij opkomen voor het belang van de landschappelijke kwaliteiten en daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarde.

Belangrijk in onze manier van werken is het verbinden van partijen. Bij landschappelijke ingrepen betrekken wij zo vaak als mogelijk de omwonenden en belanghebbende partijen. Wij nemen graag hun ideeën mee in onze ontwerpen en processen. Mensen in een vroeg stadium betrekken bij de procedures en planvorming maken juist dat verschil waardoor een project slaagt.

Ons praktisch inzicht, lange werkervaring en gebiedskennis, zijn onze toegevoegde waarden. Marcel heeft zijn praktijkervaring verkregen door o.a. 21 jaar werkzaam te zijn geweest bij Landschapsbeheer Zuid-Holland.



Bureau Roetemeijer

Wanne Roetemeijer is met zijn Bureau Roetemeijer gestart in 2015 en richt zich op kennismanagement, communicatie en beleidsondersteunend onderzoek in de natuur en landschap.

Opdrachtgevers zijn organisaties als de Vereniging van Bos- en Natuureigenaren (VBNE): Jongeren betrekken bij natuur: Betrokken bij Buiten, een ARBO-communicatie-onderzoek en de organisatie van een serie kennisbijeenkomsten over natuurbeheer, Veldwerkplaatsen genoemd.

Daarnaast: Staatsbosbeheer (Benchmark Vrijwilligers), Rijksdienst Cultureel Erfgoed (evaluatie programma Levend Landschap en een serie gesprekken over erfgoed en natuur).

Na de studie Bos- en Natuurbeheer in Wageningen heeft Wanne bijna 10 jaar gewerkt bij Landschapsbeheer Nederland als projectmedewerker en projectleider op het gebied van (agrarisch) natuurbeheer, burgerparticipatie, kennismanagement en communicatie. Na 2 jaar bij Communicatiebureau de Lynx (o.a. campagne Weidewachters voor de Groene Motor) is hij begonnen met Bureau Roetemeijer.

Bureau Roetemeijer houdt kantoor in Driebergen.



19. Literatuur/ bronnen

Fedders, F. et al
Nota Belvedere
De Rotterdamse Communicatie Compagnie
VNG uitgevers, Den Haag juli 1999.

Laméris-Huis Adviseurs
Moleninventarisatie Zuid-Holland 2010
De Hollandse Molen en Provincie Zuid-Holland
Amsterdam/ Vlist, september 2010

Loogman K, & Steendam E.
Draaiende molens, dankzij een gezonde molenbiotoop
Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft 2016

Nootenboom E.W. & Schröder H.
Molenrijk Zuid-Holland, 224 molens in beeld
Uitgeverij Watermerk, Lekkerkerk 2007.

Handreiking Molenbiotopen
Provincie Zuid-Holland 2011

Websites:

www.cultureelerfgoed.nl/dossier/visie-erfgoed-en-ruimte

Actuele Hoogtekaart Nederland,
<https://ahn.arcgisonline.nl>

www.molendatabase.nl

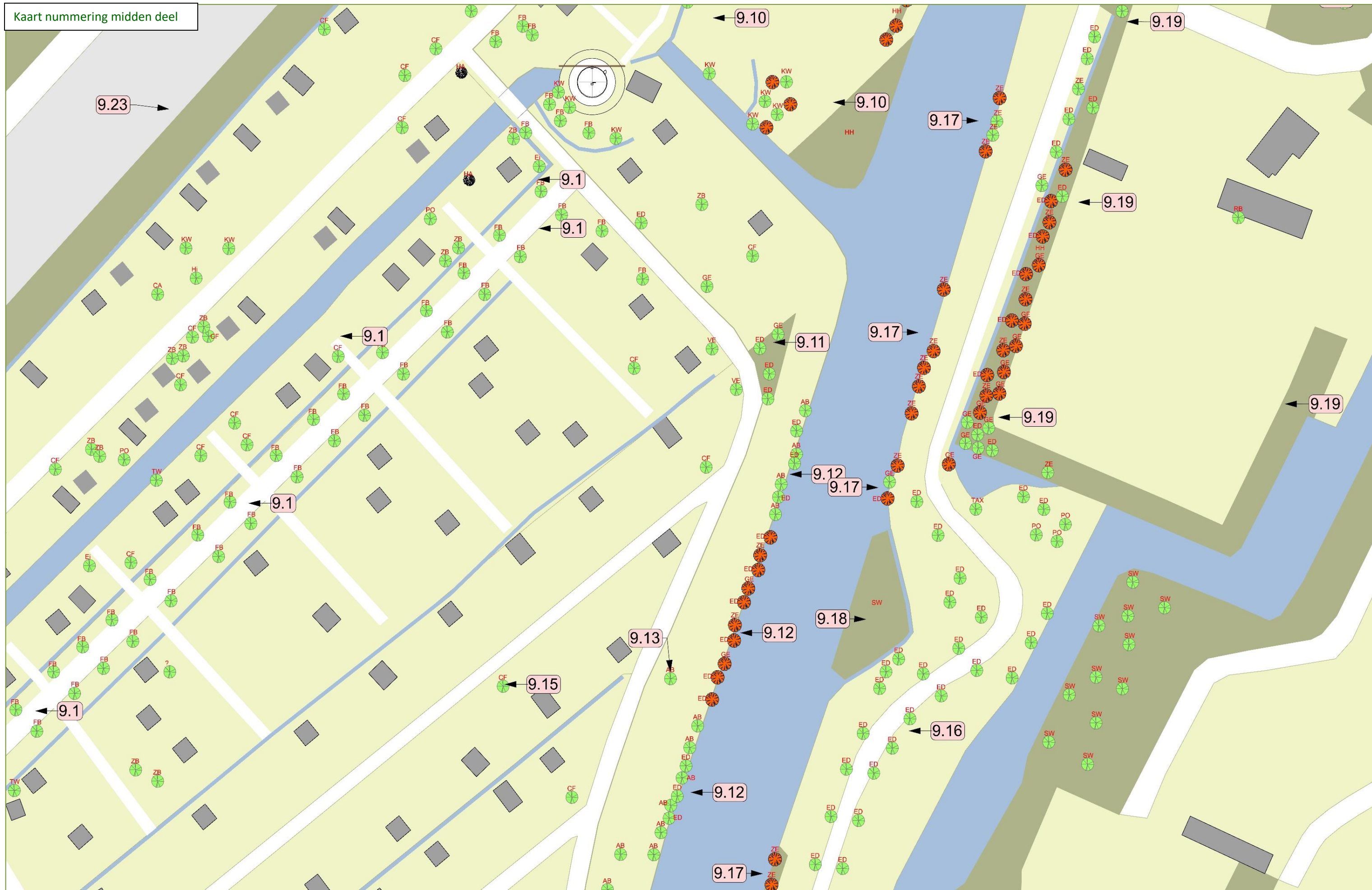
www.topotijdreis.nl

Topografische ondergronden: © Topografische Dienst Kadaster, Emmen 2017.

Kaart nummering noordelijke deel



Kaart nummering midden deel



Kaart nummering zuidelijk deel



Kaart tuinzones

